

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 59.

Maribor, dne 24. maja 1912.

Letnik IV.

Grof Tisza — nekronani kralj ogrski.

Krvavi dan v Budimpešti.

Grof Tisza je izvoljen za predsednika ogrske zbornice, budimpeštanske ulice je oškropila kri mrtvih in težkranjenih, te dve vesti stojite v ospredju političnega zanimanja in z mrzlično napetostjo se pričakuje, kakšna poročila prinese brzojavna žica v prihodnjih urah iz ogrske prestolnice.

Homatije na Ogrskem so dosegle svoj vrhunec. Kot grof z „železno roko“ in kot brezobziren avtokrat znani grof Tisza, zastopnik sedaj vladajoče gentry in probujena ljudska masa si stojita v odločilnem boju nasproti ter se pobijata na nož. Široke in elegantne ulice malega Pariza, kakor nekateri radi nazivljejo lahkoživo prestolnico Transilvanije, je že oškropila gorka človeška kri. S tem je stopila ogrska kriza, ki se leno vlačila skozi leta in kakor mora tlačiti celo monarhijo, v štadij, ki je nevzdržljiv, ki zahteva sam po sebi odločitev. Krvava igra, ki se odigrava sedaj na Ogrskem, je skrajni vankue. Zdi se mi, kakor da vidim igrati dva vročkrvna Italijana, takozvano „moro.“ S krečo napravita na mizo dolgo črto, katero potem prerežeta s poševnimi črticami, tako da je na vsaki strani enako črt-poenov. Potem s krepkim udarcem ob mizo razprostrata pred sabo prste desne roke in ugibata skupno število razprostrtih prstov iz obeh rok. Kdor u-gane, zbriše eno črto na svoji strani in kdor ima prej zbrisano celo svojo stran, je dobil. Ker sta pri štetju zelo glasna, se navadno zelo razburjata in krvavi pretepi niso malokrat zaključek „more.“ Ponekod gre vročkrvnost in nezaupnost že do ekscesa in vsak izmed igralcev ima pred seboj zapičen v mizo odprt nož: pri prvi nekorektnosti, pri prvi slepariji, se oprime desnica, ki je ravnikar se raztezala svoje prste proti soigralcu, bliskovito noževga ročaja in če poškropi tla kri, ni nič izvanrednega. Približno taka se mi zdi tudi borba, ki se sedaj izbojeva na Ogrskem. Če teče kri na eni ali drugi strani, to ne vznemirja duhov. Ko so včeraj povedali grofu Tiszi, ki je vodil prvo sejo državne zbornice, da teče po budimpeštanskih ulicah kri in naj bi za to sejo zaključil, je odgovoril z brutalno hladnokrvnostjo:

„Mi zborujemo dalje, saj nismo nikak dobrodelni od-seki!“

Premotrimo nekoliko položaj: Ko je po porazu ogrske koalicije prišel na krmilo grof Khuen, se je v vseh mogočih variacijah prerokovalo, da bodo nastopili za Ogrsko boljši dnevi. Toda grof Khuen je vladal, intrigiral, sklepal kompromise, a konečno brez uspehov odšel. Večkrat se je že v tem času slišalo, da bo vlada magari s silo porazila malošte-vilno opozicijo, ampak zgodilo se ni ničesar. Kakor glavno strašilo se je pri takih prilikah vedno ime-novalo grofa Tisza, ki naj bi s kruto roko potlačil trmoglavo opozicijo, zlasti Justhovece, ki niso hoteli nič slišati o brambni reformi in so tiščali v ospredje volilno preosnovo. Grof Tisza pa ni stopil izza ku-lis. Vedelo se je, da se vse niti ogrske politike zdru-žujejo v njegovih rokah, ampak iz ozadja ni stopil. Sedaj pa je naenkrat stopil na plan. Pustil se je iz-voliti za predsednika ogrskega državnega zbora in se tako tudi na zunaj pokazal kot posebljena ogrs-ka politična moč. V njegovih rokah je sedaj vse: ministrstvo in zbornica. Ta korak grofa Tisze je pa vsekakor presenetljiv, a gotovo ni brez logične ute-meljivosti; gotovo je posledica razvoja razmer.

Ne bomo se posebno motili, če rečemo: siste-matična agitacija za volilno reformo, ki jo vrše zla-sti demokratične stranke in Justh, je potisnila to za-devo že daleč v ospredje. Klika, ki je sedaj na Ogr-skem na krmilu, je bržčas s strahom opazila, da je ta zahteva bliže uresničenju, kakor je mislila, zato se je postavil najizrazitejši predstavnik gentry v o-spredje, da jo prepreči. Računi niso napačni. Grof Tisza je uverjen, da bo krona onemu, ki ji bo pri-pomogel do zaželenega števila rekrutov, pustila pro-sto roko glede števila volilcev in to pomenja še na-daljnjo vlado združene buržoazije, ki izjema ogrsko državo in aristokracije, ki nosi zveneča imena, a je zadolžena in stoji pred polomom. Če kje, velja zlasti glede brambne reforme na Ogrskem za ogrska ljud-stva: Timeo Danaos et dona ferentes! . . .

Pa naj tudi triumfirajo nasilni Tisza po vspe-hih včerajšnjega dneva, ko se mu je posrečilo z ob-oroženo silo streti odpor ljudskih mas, dan obračuna ne bo izostal. Včerajšnje nemire so sicer povzročili socialdemokratični voditelji, ki so proklamirali gene-ralni štrajk, ki se je pa izjalovil. Mi nimamo nika-kega vzroka, simpatizirati z ogrsko socialno demo-

kracijo, a dogodke včerajšnjega dne moramo vendar smatrati za simptomatične. Na Ogrskem, v tem eldo-radu oligarhije nekaternikov, se je pričela vzbujati ljudska zavest, ki hoče na solnce, ki zahteva svojih pravic. Naj človek premotriva dogodke včerajšnjega dne iz enega ali drugega vidika, to mora vsakdo priznati, da je vzbuhnila ljudska volja s silno mo-čjo na dan. Trčile ste skup dve sili, ki se borite na nož in zaškropile so se s krvjo budimpeštanske uli-ce. Na eni strani železna in energična Tiszova pest, operta na nekaj stotin dosedanjih mogočnjakov, ki so bore za svoje politično življenje in so vsled tega pre-žeti blaznih moči, na drugi strani ljudska masa z vso svojo neizčrpljivo in neizmerno močjo. O izidu boja ne more biti dvoma. Mogoče se bo grofu Tiszi posrečilo z manlihercami in bajoneti pripeti zmago za nekaj časa na svoj prapor, ampak trajno to ne bo. Mir, ki počiva na bajonetih, je kakor vihar, ki grozi izza gore in ko pridrvi, je tekem nekaj minut vse poraženo in pomandrano. Mogoče, da se bo po-srečilo grofu Tiszi včerajšnjo zmago nekaj časa vži-vati in vladati Ogrsko kot nekronani kralj, toda pri-šel bo dan, ko bo ljudstvo prišlo do svojih pravic in spomin na grofa Tisza, tega najizrazitejšega ogrs-kega junckerja, bo neslaven in neprijeten, okrvavljen s krvjo, ki je namakala včeraj ulice ponosne ogrske prestolnice.

Gospodarski paberki.

Zlato vzrok draginje.

Resnično je opetovano zatiranje premnogih nacionalnih ekonomov, da je moderna in obilna pro-dukcija zlata bistven vzrok moderne revolucije cen, draginje, čeprav nekateri strokovnjaki odklanjajo to teorijo. Pred kratkim je potrdil tozadevno sodbo nek strokovnjak po poklicu. Ravnatelj ameriškega novčarstva je dokazal v svojem zadnjem poročilu: produkcija zlata in pa razdelitev denarja v zadnjih dveh desetletjih nad vse jasno in neizpodbitno do-kaže, da je v istini zlato praveči revolucionar cen. Dokazal je, da so v minulih 11 letih evropski uradi za izdajo bankovcev pomnožili svoje zaklade zlata za celih 50% in da je v enaki meri naraslo število izdanih bankovcev, med tem, ko se je pomnožil kre-dit za posojila in eskomptiranje za samo 25%. In v

Umrl je gospod profesor dr. Josip Šorn. Pre-tresla, osupnila me je ta vest, oko se mi je pa za-solzilo.

Vnlemu možu in ljubemu sovaščanu večni mir in pokoj! Dragi Jože, na svidenje — nad zvez-dami!

Maks Ocvirk.

Zlodejevo edino dobro delo.

Curnonsky.

Marokanska legenda. Prevel St. Arrogorski.

Moj vodnik Salah mi je nekega večera, ko sva dospela v Jemoro, pripovedoval tole legendo:

Ališar, sin vezirja Ali-el-Jameni, je počeš odvaj po smrti svojega očeta velik premoženje. Poročil je mlado deklico, ki je bila lepša, kakor vse lune. In imenovala se je Houria. Za njo je v dveh letih izdal vse, kar mu je oče zapustil.

Ko je obubožal, se je sramoval in ni hotel še dalje ostati v tisti deželi. Ker pa je svojo lepo ženo Hourio, vključno velikim žrtvam, katere ji je do-prine-sel, ljubil vedno bolj, jo je vzel seboj v deželo Mzab.

Nekemu bogatemu kovaču, ki ju je zagledal prihajati po česti, je mlada Houria zelo ugajala, in zato reče Ališarju:

— Hočem vaju vzeti v svojo hišo. Ti boš delal v kovačnici, a tvoja žena bo stregla mojim ženam v haremu.

Tako se je zgodilo.

Čez mesec dni reče Ališar kovaču Khaldunu:

— Ker si zadovoljen z mojim delom, dovoli mi, da vidim svojo ženo.

Kovač se močno začudi:

— Katero ženo? Ne poznam tvoje žene. Ves čas, kar si pri meni, si bil vedno sam. Vsak lahko to priča.

Ališar gre h kačju (sodniku), zakaj uvidel je,

PODLISTEK.

+ Profesor dr. Jos. Šorn.

Zagledal je beli na Ostrožnem, v najprijaznejši vasi celjske okolice. Njegov orjaški oče bil je kovač in mlinar ter leta in leta „rihtar“ v naši vasi in edini naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Ta staro-davna hiša je že pred leti popolnoma propadla in zdaj je vse v tujih rokah.

Rajni profesor, katerega smo po domače klicali Šornov Zepi, je bil kot dijak prav mirne in boječe narave. Najrajši je hodil le sam v šolo in ni maral drugih otrok. Če smo bili paglavci preveč poskočni in nagačivi, so nam stariši kot vzor šolarja vedno stavili pred oči Šornovega Zepi. Povsod mu je bila knjiga zvesta spremljevalka, iz katere je vedno čit-al, in zato se mu je hrbet začel kriviti. Po nasvetu zdravnika je začel hoditi ravno, a sključenosti mu je še nekaj ostalo, kar pa niso opazili tisti, ki ga ni-so prej poznali.

Rajni Jože je bil orjaške očetove postave, a blagi in krščanski značaj je podedoval po materi. Tiha in živa želja materina je bila, da bi Jože po-stal svečenik, a večjo privlačno moč za njega je pa imela filologija.

Kot profesor v Hallu je prišel v stik z jako v-plivnimi osebami, ki so ga čislale radi njegove na-darjenosti in ponižnosti. V tem času je menda dobil namig, da ni izključeno, da bi ne dobil mesta na univerzi v Inomostu. Od tedaj pa se je zabil v knji-ge in živel kakor samotar. A Kathrein je izginil s političnega polja in Šornova nada se je začela ka-kor blesteča zvezda zgubljati za temne megle. Ta nevspeh mu je vedno ležal kot rana na srcu.

S svojo ženko, ki je Graččanka, je prišel več-krat na Ostrožno na počitnice. To je bila radost in

veselje za mene dijaka. Jože je znal tako prijazno kramljati, tako jasno kaj dokazati in tako dovtipno se šaliti, da mi je bilo voljko pri srcu.

Kolikor vem, so ga vsi dijaki spoštovali in pa ljubili.

Ako mu kaj ni harmoniralo doma, prišel je k nam v našo hišo, da se je razvedril in šli smo na sprehod čez polja in gozd. Kadar smo bili dobre vo-lje, je gospod doktor prav rad rekel: „Maksl, zapoj-mo: „Lepa si lepa, roža Marija“, ali „Tam v jas-nem pasu“ in „Ave maris stella.“ Jože je bil Mari-jin otrok.

Po materinem pogrebu je začel izostajati od Ostrožnega, ker je njegova rojstna hiša radi zopet-ne ženitve očetove šla nizdol.

V Ljubljani si je pridobil simpatije vseh, ki so ga poznali. Z ljubljanskim škofom je prišel več-krat v dotiko in kot izvrševalni uč Vincencijevega društva mi je vedel marsikaj lepega in gniljivega povedati, tako da se mi je zdelo, da odseva iz nje-govih besed in epizodice vsa krasota njegove blage in dobre duše.

Bil sem večkrat na obisku pri gospodu profe-sorju. Pred mizo in po mizi je vedno naprej molil in strogi ukor bi zadela deco, ako bi se ne bila pri mo-litvi dostojno obnašala.

Pri taki priložnosti je napravil na tihega opa-zovalca vtis častiljivega patrijarha v sredini svoje družine. V njegovi hiši je vladal mir in krščanski duh. Ako sta se njegova fantja prepirala o narodno-sti, je vzel doktor šibo v roke in rekel: „Tebe bom narezal s slovensko, tebe pa z nemško šibo!“

Bolestni udarec je bil tudi za njegovo raňlo dušo, ko mu je vsled škrlatice umrla edina hčerka. Ta rana mu je marsikdaj privabila solze v oči.

Zapisal sem te vrstice rajnemu prijatelju v spomin za tiste, ki so poznali njegove vrline in tu-di za tiste, ki so ga drugače sodili.

svojem poročilu zastopa ta strokovnjak naziranje, da tiči glavni vzrok zadnjega mednarodnega zvišanja cen v naraščajoči produkciji zlata.

Največji del produkcije zlata, ki se ga je pridobivalo v zadnjih dveh desetletjih, je ostal v Ameriki, vključno temu pa ni zamogel spraviti do zdrave podlage ameriške banke in urade za izdajo bankovcev. Pomnožena cirkulacija zlata je vselej, kakor nas uči zgodovina, povzročevala revolucijo cen. Tako na primer v Rimu: za časa opustošenja bogatih provinc v orijentu, v Evropi za časa Karola Velikega, ko je zaplenil po užuganju Avarov njihove zaklade zlata, in pozneje po odkritju Amerike, ko so izvažali iz novega sveta polne ladije zlata in srebra v Evropo, najdalje leta 1850, ko so izžepali velikanke zlate rudnike v Kaliforniji (in sedaj pa, ko prihaja iz Alaske in Južne Afrike vsled modernega načina pridobivanja naravnost velikanska množina zlata v Evropo. Tudi zakon, ki so ga smatrali za že zastarelega, namreč glede ponudbe in popraševanja, igra precejšnjo vlogo. Zlato je dandanes edini, radi tega pa tudi zelo občutljiv cenomer. Več kot pride enega in istega blaga na trg, tem cenejša, pa tudi manj vredna je. Za vsako tono pšenice, za vsak komad živine se mora dandanes v zlatu več doplačati, kakor pred 10 ali celo 20 leti. In to je „druginja“, ki se naravno razteza na vse gospodarsko življenje celega kulturnega sveta.

Seveda je ta moment samo en vzrok druginje in je poleg njega še mnogo drugih pojavov, zlasti špekulacija in izkoriščanje po kartelih, ki povzročajo sežiganje neznosno druginjo.

Reformni srednješolski zavodi in naši odnošaji.

Josip Wester.

Ljubljana.

(Dalje.)

Na Koroškem so tri državne nemške gimnazije: gimnazija v Celovcu, ki ima v nižjih štirih razredih tudi realne paralelke, realna gimnazija v Beljaku in c. kr. samostanska gimnazija v Št. Pavlu.

In končno na Primorskem. Tu je pet zavodov, ki jih posejajo Slovenci v večjem številu: državna gimnazija v Trstu, ki ima v I. in II. razredu tudi realne vzporednice z nemškim učenim jezikom; državna gimnazija v Gorici, po učenem jeziku nemška, a ima v prvih dveh razredih slovenske paralelke humanistične gimnazije, dočim so italijanske paralelke realnega značaja; nemška državna gimnazija v Pulju, hrvaška državna gimnazija v Pazinu in občinska mala realna gimnazija v Voloskem s hrvaškim učenim jezikom. Italijanske gimnazije v Trstu, Kopru in Pazinu ter realna gimnazija v Pulju so za nas brez pomena, ker imajo le neznatno število slovenskih, oziroma hrvaških učencev.

Vseh teh gimnazijskih zavodov na našem ozemlju je torej 19.

Se manj slovenske so realke; edina, zdaj že državna realka v Idriji je dvojezična, dočim je državna realka v Ljubljani nemška, le da je za Slovence slovenščina obvezen predmet in da se v nižjih dveh razredih poučuje tudi verouk za slovenske učence v slovenskem jeziku. Državne realke v Mariboru, Celovcu, Gorici in Trstu so vseskozi nemške. Italijanski realki v Trstu in Pulju ter nemške v Gradcu (dve državni in ena deželna) so za nas brez pomena, ker imajo neznatno število slovenskih učencev.

da ne dobi svoje žene nikdar več nazaj, ako ne pokliče na pomoč pravice.

Pred kadijem je bil ubogi tujec, ki ni imel nobenih prijateljev in nodedih prič, zasmehovan od vseh Mzabitov. Zaničljivo so mu klicali:

— Prekolni zloдея! On je, ki ti je ugrabil ženo.

— Zakaj ga naj prekolnem? — odvrne Ališar — nikoli mi ni storil ničesar žalega in nimam povoda se pritoževati zoper njega.

Na te besede je planil kadi in njegovo spremstvo na nesrečnega Ališarja. Vrgli so ga na cesto, kriče:

— Kak mož je to, ki se brani preklinjati zloдея?

Metali so za njim kamenje in ga smatrali za bedastega.

Na ovinku pa sreča Ališar zloдея, ki je že čakal nanj. Zloдея ga nagovori:

— Ker si se branil in me nisi preklinjal, hočem ti pomagati do pravice. Vrni se za sedaj mirno nazaj k staremu kovaču, ki ti je ugrabil ženo, in delaj, kakor poprej.

Zgodilo se je tako.

Ališar je koval tako lepe reči, da so se svetile kakor srebro. Vse ga je hodilo gledat in občudovat. Njegova slava je prišla tudi do kadija.

Nekega dne se prikaže zloдея v kovačnici. Ališar je bil edini, ki ga je spoznal.

Zloдея mu pravi:

— Takoj se vrnem zopet s kadijem, da te bova gledala pri delu. To je vse, kar zahtevam od tebe.

Prišel je kadi s svojim spremstvom. Ališar se je zaman oziral in iskal med njimi zloдея. Ni ga našel.

Realk na našem ozemlju je torej šest.

V naslednjem podajam pregled teh zavodov po obiskovanosti in po razmerju števila dijakov slovenske in drugih narodnosti. Podatki so posneti po šolskih izveštjih za leto 1910-1911:

	Dijakov		V. I. r.		V. VIII. r.	
	vseh	Slov.	vseh	Slov.	vseh	Slov.
Kranjsko.						
Ljubljana I. drž.	625+21	609+19	136+4	134+4	59+1	53+1
„ II. „	421+3	415+2	101	99	15	15
Novomesto	270+6	261+6	46+1	46+1	22	21
Kranj	312+16	308+16	60+7	60+7	27	27
Št. Vid (zasebna)	256	255	62	61	—	—
Ljubljana (nem.)	148+22	1	35+5	—	—	—
Kočevje	135+6	9+2	50+5	4+2	7	1
Skup	2185+74	1863+45	490+22	404+14	130+1	117+1

Štajersko.						
Maribor	538+13	318+4	112+2	69	42	23
Celje (velika)	303+6	77	41	5	36+2	16
„ slov. nem. r.	158+2	158+2	59+2	59+2	—	—
Ptuj	185+7	28+3	35+3	6	12	—
Skup	1184+28	581+9	247+7	139+2	90+2	39

Koroško.						
Celovec	478+2	72	86	13	46	5
Beljak	304+10	10+1	69+5	2	26+1	2
Št. Pavel	223	17	39	4	13	3
Skup	1005+12	39+1	194+5	19	85+1	10

Primorsko.						
Trst (drž.)	546+32	192+7	145+3	58+3	36+1	12
Gorica	697+6	342	209+2	98	36	15
Pazin	190	36	40	8	16	5
Pulj	156+22	15+3	36+4	—	10	2
Volosko	53	2	29	2	—	—
Skup	1642+60	587+10	459+14	166+3	97+1	34

Kranjsko.						
Ljubljana	508+3	301+2	107	67	38	18
Idrija	209+1	203+1	34	32	24+1	24+1
Skup	717+4	504+3	141	99	62+1	42+1

Maribor	270+2	8	69	—	21	—
Celovec	424+4	8	95	2	34	—

Primorsko.						
Trst (držav.)	472+7	89+1	89	25	37	4
Gorica	415+2	157	82	35	33	9
Skup	887+9	246+1	171	60	70	13

Po tem pregledu je vseh slovenskih gimnazijev		realcev pa
na Kranjskem: 1858+45*		504+3
na Štajerskem: 581+9		8
na Koroškem: 99+1		8
na Primorskem: 587+10		246+1
Skupaj	3125+65	766+4

Če prištejemo k tem približno število slovenskih učencev z gimnazij v Gradcu, na Dunaju, na Sušaku, dobimo zaokroženo število 3200 gimnazijcev, realcev pa k večjemu 780; torej imamo razmerje 3200:780 ali 100:27 gimnazijcev:27 realcem, ali še bolj drastično: na štiri gimnazijce pride dobro en reallec. Kolika razlika v primeri s številom gimnazijcev na Češkem in Moravskem, kjer velja v obče, posebno na čeških zavodih, razmerje 100:100, ali: kolikor gimnazijcev, toliko realcev.

Zanimiv zaključek nudi primerjanje števila prvošolcev. Na vseh naših gimnazijah jih je bilo začetkom šolskega leta 1910-1911 okroglo 740, na realkah pa 160, torej 100:21.

Slovencev v najvišjem razredu (VIII. gimnazije, oziroma VII. realke) pa je bilo: gimnazijcev 200, realcev 55, torej 100:27.

(* Pomeni privatiste in privatistinje, ki jih v sledečem ne vpoštevam.)

Konečno se približa starec, ki je bil star gotovo nad sto let. Neprijeten duh se je širil od njega. Starec nagovori Ališarja:

— O, mojster vseh rokodelcev, ki kuješ iz starega, zarjavelega železa lepe nove reči, ki se bleste kakor srebro. Ali bi ne mogel narediti iz mene mladega človeka?

Ališar, ki je spoznal zloдея, mu odgovori:

— Na službo sem.

Nato je položil starca v ogenj, ki je veselo zaplapolalo. S pomočjo klešč je potegnil nato starca iz ognja, ki je žarel, kakor razbeljeno železo in ga položil na naklo. S težkim kladivom je jel kovati po njem in ko ga je ohladil, ga je jel drgati z močno rjuho.

Naenkrat vstane starec kot lep in močen mladi mož.

Kadi in njegovo spremstvo se je naklonilo temu čudežu.

Sultan Mzabejski pa je zaslišal tudi o tem čudežu.

Ta sultan je imel staro ženo, Seit Zobeido, ki si je zaželela postati lepa in mlada. Poklicala je kadija in njegovo spremstvo. Vsi so prisegli pred sultanom, da so videli na lasne oči ta čudež.

Naslednji dan se prikaže zloдея v kovačnici in pravi Ališarju:

— Ako pride sultan s svojo staro ženo Seit Zobeido, skrij se v vrtu, da te ne bo nihče našel.

Tako se zgodi.

Sultan je prišel s svojo ženo in s kadijem in njegovim spremstvom v kovačnico. Tudi zloдея jih je spremljal v podobi mladega moža.

— Želim — reče sultan kovaču — da se zgodi z mojo ženo to, kakor z onim možem, katerega je tvoj pomočnik naredil zopet mladega.

Te številke pričajo, da je obisk prvega razreda gimnazije še večji kakor kaže povprečno razmerje gimnazij in realk (100:27), dočim se v najvišjem razredu prilično izenači v razmerju število 100:27.

Kaj smemo iz tega sklepati: da doseže učni cilj več slovenskih dijakov na realki, kakor na gimnaziji. Pojasnil za ta pojav bi imeli dovolj: v gimnazijo sili dan danes vse, tudi slabo nadarjeni dečki, sinovi iz delavskih slojev, ki se žal premalo ali celo nič ne zanimajo za uspevanje svojih otrok, dočim je za realko, rekel bi, več smotrene odločitve iz krogov starišev, ki tvorijo vobče boljše situirane sloje. Nadalje ima gimnazija svojo tradicijo, pred vsem kakor pripravljavnica za duhovski in uradniški poklic. Tehnične stroke so pri nas še bolj izjemne (eksekcionalne), ker nimamo ne obsežne industrije, ne velikih podjetij itd.

Realska matura do najnovejšega časa ni dajala možnosti za toliko izbiro različnih poklicev kakor gimnazijska. Še le od leta 1908 se more realec posvetiti tudi vseučiliškim, oziroma gimnazijec tehničnim študijem, če zadostita zahtevam, ki so bile že poprej omenjene.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 22. majnika.

Danes se je zopet nadaljevala razprava o službeni pragmatiki.

V debato je posegel tudi minister baron Heinold, ki je pred vsem izjavil, da vlada sprejema nekatere odsekovne izpremembe k vladni predlogi. Nekaterim odsekovnim sklepom pa mora odločno nasprotovati z ozirom na javne državne interese. Minister izrazi upanje, da se bo posrečilo one ovire odstraniti, ki zavlačujejo čimprejšnje uzakonjenje službene pragmatike.

Za Heinoldom je govoril nemški poslanec Held, za tem pa socialni demokrat Glöckel, ki je v zbornici povzročil na nemškonačionalnih klopih prave viharje ogorčenja, srda, pravi vik in krik, ko je prebral tajni cirkular poštne in brzojavnega ravnateljstva za Nižje-Avstrijsko na vse načelnike poštne uradov, s katerim se prepoveduje uslužbencem vsaka udeležba na političnih shodih, zlasti da se ne udeleža večeraj po socialistih sklicanih shodov za manifestacijo koalicijskih pravic uradništva. Ravnateljstvo je v tem cirkularju tudi pozivljalo načelnike, da naj vsakega udeleženca izmed poštne uslužbencev naznanijo.

V tem trenutku je stopil zopet v dvorano minister baron Heinold. Socialni demokrati so se obrnili nanj in začeli grodko zahtevati, naj posluša prečitavanje tega cirkularja. Poslanec Wolf pa jim je zaklical: „Tega ruščega povelja ne bo poslušal!“ Socialisti so mu začeli odgovarjati: „Vladni pes!“ „Zucker-Wolf!“ K. H. Wolf se je nato molče odstranil iz zbornice.

Socialist Seitz je glasno povdarjal: „V Avstriji imamo najslabše telefonske zveze. Najslabše dostavljanje pisem!“

Čujejo se razni kliči: „Imamo najslabšo telefonsko zvezo z jugom. Telefonska zveza Dunaj—Ljubljana je škandal!“

Zbornica je nadalje razpravljala o škandaloznih telefonskih razmerah na jugu.

Koncem seje pa je rumunski poslanec Simonovici vprašal predsednika, zakaj ni poslal njegovemu

Zaman je iskal kovač Ališarja. Ni ga bilo res nikjer.

Seit Zobeida je začela kričati in jokati in tudi sultan je strašno zagrožil. Med tem pa je zloдея zabavljaj nad kovačem Khaldunom.

— Ako me je pomočnik lahko naredil mladega, zakaj bi se ne posrečilo to mojstru, da naredi ženo sultanovo zopet mlado?

V silni stiski in boječ se jeze sultanove, je konečno pograbil kovač Khaldun Seit Zobeido, ki se mu je radovoljno pustila in jo vtaknil v ogenj.

Ko jo je pa položil na naklo in jel kovati, je videl sultan, kako so udje njegove stare žene leteli na vse strani.

In udje se niso dali več strniti v truplo.

Sultan pa ni čutil nobene žalosti v svojem srcu, zakaj njegova žena je bila stara in grda, sitna in hudobna. Vendar, da zakrije veselje, se silno razjezi.

V svojem srdu je imenoval kadija in njegovo spremstvo lažnjivce in krive priče ter je pustil vse obglaviti. To kazni so si zaslužili za razne druge krivice, ki so jih storili.

Kovača Khalduna, morileca sultanove žene, so razrezali na koščke, ki se tudi niso dali več strniti v celoto.

Ko je sultan tako zadostil pravici in dobil zaščeno, je dal Ališarju, ki je prišel med tem v kovačnico, lepo mlado Hourio zopet in še povrh premoženje onih, ki so ga zasmehovali.

Na ta način je postal Ališar zopet bogat, kot nekaj poprej. Mir in blagoslov Alahov je bečel nad njim.

To je bil edini slučaj, ko je zloдея storil dobro delo.

klubu vabila za današnji konvent senijorjev. Predsednik dr. Sylvester se je opravičil.

Prihodnja seja jutri.

Naučni odsek. — Učiteljske plače.

Ta teden je imel naučni odsek pet sej, v katerih je razpravljala glede spremembe § 55 šolskega zakona. Predlog Wastianov zahteva, da se sprejme določitev, po kateri se uvrstijo učitelji v XI. do VIII. plačilni razred državnih uradnikov. Poslanec Iro zahteva, da prispeva država k tem plačam 50%.

Poslanec dr. Verstovšek je zagovarjal splošno ljudsko stališče, predlagal, da država prispeva tudi k šolskim stavbam in k oskrbovanju za šole 50% in utemeljeval predlog, obširno navajajoč zlasti šolska bremena, katera tlačijo vse občine in delajo toliko mržnje ljudstva proti šoli. Ker so se pa nemški poslanci izrekli proti tem prispevkom, je poslanec Verstovšek odločno branil svoje stališče, tako da ni moglo priti v petih sejah do glasovanja. Razkrinkal je Wastiana in Hoffmanna-Wellenhofa, da mečejo učiteljem le pesek v oči s takimi predlogi, za katerih uresničenje ne bodo nikdar glasovali v finančnem odseku. Nemški poslanci so se v svoji politični nenaravnosti izdali, da jim je samo za to, da dosežejo predloge na papirju in zvalijo lahko krivdo na vlado.

Wastianov prijatelj je rekel, naj vendar poslanec dr. Verstovšek ne dela ovir, saj je samo: „Demonstrationsantrag in der Lehrerfrage“, drugi je rekel, da so predlogi le „Spiegelfechtere“, tretji: „ut aliquid fecisse videatur“, četrty zopet: „Tümer's, mach' mers, nützen, wird's eh' nichts!“

Poslanec Verstovšek jim je vse to pošteno povedal v obraz in razkrinkal njih demagogijo. Iz tega naj pozna učiteljstvo, kako resno rešujejo ti poslanci njihovo vprašanje. Seveda valijo zdaj krivdo, da še ni prišlo do sklepov, na dr. Verstovška, ki pa vzame rad to odgovornost na sebe. Vsakdo pa tudi ve, da poslanec dr. Verstovšek odkrito zastopa stališče, ki se je že o tem vprašanju tolikokrat zavzemalo i od ljudstva i od učiteljstva.

Liberalni poslanci so pa celo preleni, da bi se udeleževali sej, tako da ni bil odsek dvakrat sklepljen. Radovedni smo, kaj zopet poreče k tej demagogiji nemških poslancev učiteljska organizacija?

Iz draginjskega odseka.

V četrtek je bil v zbornici predložen referat poslanca dr. Verstovška o prekupčiji. Referat je zelo obširen in spretno izdelan. Celotno „Neue Freie Presse“ se je bavila obširno z njim.

Poslanec dr. Verstovšek je bil že drugič soglasno v odseku izvoljen za poročevalca v zbornici. Tudi „Marburgerca“ od dne 23. t. m. poroča na uvodnem mestu o tem referatu, seveda zamolči, da ga je podal — slovenski poslanec.

Dunaj, 23. maja.

Tudi danes se je nadaljevala razprava o službeni pragmatiki.

Najprvo je govoril dr. Verstovšek. Govoril je stvarno k službeni pragmatiki skoro 3½ ure v slovenskem jeziku. Nemškega jezika se ni hotel posluževati, ker so ga nemški radikalci izzivali, češ, da mora govoriti nemški. Govornik je bil pragmatiko zlasti iz tega stališča, da skrbi malo za nižje uslužbence, pač pa samo za uradnike in je utemeljeval zahtevo slovenskih poslancev, da bi se moralo ozirati na uslužbence in pa na uradnike k večjemu do IX. razreda. Dr. Verstovšek je zlasti bil razmere med uradništvom, ki so neznosne; dovedli so uradništvo v to zagato le mestni nemški zastopniki. Uradniki so le njih igrači v političnem vrvenju. Najboljše bi bilo za urad, za uradnike in za vse stanove, da bi se uradništvo postavilo v vrsto oficirskega stanu in se politika do cela izloči iz uradništva. Na ta način bi izostalo mnogo preprirov v javnem življenju, ki so sedaj čisto le radi uradnikov, zlasti v dvojezičnih kronovinah. Značilno za mestne zastopnike je, da vedo, da vlada ne bo predložila zakona v potrjenje, vendar še stavijo vedno večje zahteve. Za povišanje plač pa bi že po tej predlogi šlo iz žepov davkoplačevalcev 29.000.000 K.

Nemški poslanci so bili razburjeni, ker je poslanec dr. Verstovšek tako dolgo govoril, da ni mogel priti noben govornik več na vrsto. Skoro gotovo je, da bo predloga postala zakon še v kakem letu.

Za dr. Verstovškom je predlagal socialdemokratski poslanec Nemec, naj se v znak protesta zoper rabo vojaštva v Budimpešti prekine seja. Ta njegov predlog je pa ostal v manjšini.

Zbornica je nato nadaljevala razpravo o nujnem predlogu glede hišno-najemniškega davka. K predmetu je govoril poslanec Wastian.

Sledila so nato še razna vprašanja na predsednika: ob 4. uri popoldne je bila seja zaključena. Prihodnja seja v četrtek dne 30. t. m.

Ogrsko.

Budimpešta, 22. maja.

Novi predsednik.

Danes je ogrska zbornica izvolila svojega predsednika, predsednika, ki hoče poskusiti, z nasilji uničiti in streti trmoglavo Justhovo obstrukcijo, da pripomore s tem k rešitvi brambne predloge. Vlada večina ima svojega papeža: Stefan Tisza je bil danes izvoljen za predsednika.

Kravali in pretepi v zbornici.

V današnji seji poslanske zbornice so Justhovi nadaljevali z burno obstrukcijo. Justh je predlagal tajno sejo, ki je trajala do ½2. Ob dveh je bila otvorjena javna seja, za katero je podpredsednik Beöthy odredil volitev predsednika.

Takoj je nastal grozen krik in hrušč. V tem divjem razpoloženju pa je podpredsednik odredil glasovanje. Kot prvi je glasoval Almay (vladna str.). Ko je oddal svojo glasovnico za Tiszo, mu je pričela vladna večina ploskati. Za njim je hotel vladovec Almasy oddati svoj glas. V tem trenutku pa je k njemu priskočil 48nik (Kovacs in ga pričel daviti. To je bil signal za splošni pretep. Poslanci večine, so se vrgli na Kovacsa, ga podrli na tla in z nogami suvali. (Nastalo je pravcato mesarsko klanje in pretepanje.

Ker podpredsednik ni mogel napraviti reda, je suspendiral za nekaj minut sejo. Le s težavo so med tem časom razdvojili bojujoče se poslance. Ko je bila seja zopet otvorjena, se je nadaljevalo glasovanje med splošnim hruščem.

Nato se je vršil skrutinij, ki je podal sledeči rezultat: Oddanih je bilo 210 glasovnic, ki so se vse glasile na ime Stefana Tisze. Večina je znova klicala: Eljen Tisza!

Nato se je novi predsednik zahvalil zbornici za izvolitev ter je odločno povdarjal, da bo varoval čast zbornice in bo z vsemi sredstvi nastopil proti vsakojakim poskusom, ki bi lahko onečastili čast in onemogočali delazmožnost zbornice.

Budimpešta, 23. maja.

Med tem, ko so se odigravali na ulicah ogrske prestolnice žalostni prizori, je istočasno hrupno in viharo zborovala ogrska državna zbornica pod predsedstvom Tisze. Celi dan, od ½11. ure popoldne, pa do 3. ure popoldne so porabili za verificiranje zapisnika. Podpredsednik zbornice Beöthy je pozval poslance Polonijja, Voinicha in Almasyja k dvoboju, ker so ga obkladali s psokov „šuft.“

Nemško-češki spori.

Zveza nemških učiteljev na Češkem je predložila nemškim poslancem v češkem deželnem (zboru) spomenico, da vendar enkrat izgotovijo češko-nemško spravo. Povdarjajo tudi v spomenici, da jim preti v najkrajšem času beda. 3000 učiteljev bo ostalo letos brez kruha, če bodo nemški poslanci še nadalje tirali svojo trmoglavo politiko.

Hrvaško-slovenski klub.

Listi poročajo iz Dunaja:

Hrvaško-slovenski klub je imel pod predsedstvom dr. Šusteršiča sejo, v kateri je sklenil glasovati proti budgetnemu provizoriju. V seji se je tudi vnela živahna razprava glede jugoslovanskih vseučiliških zahtev in se je konstatiralo, da se je jugoslovansko vseučiliško vprašanje potisnilo v ozadje in je Hrvaško-slovenski klub sklenil pričeti nova pogajanja glede reciprocitete zagrebskega vseučilišča. Klub je zlasti povdarjal, da izgovor avstrijske vlade, kakor da bi smela ogrska vlada k rešitvi reciprociteta vprašanja kaj govoriti, nikakor ne velja, ker je zagrebsko univerzitetno vprašanje izključna kulturna zadeva Hrvatske. Klub je nadalje sklenil, poslati v debato o službeni pragmatiki čim največje število govornikov.

Rehabilitacija nadvojvode Ferdinanda Karola.

Bivši nadvojvoda Ferdinand Karol, ki živi sedaj pod imenom Karol Ferdinand Burg, bo menda vsled posredovanja njegovega brata, nadvojvode Fr. Ferdinanda ter soproge nadvojvode Franca Salvatorja, nadvojvodinje Marije Valerije, v kratkem zopet dobil svoj nadvojvodske naslov. Njegova soproga, hči dvornega svetnika Czuberja, zaradi katere se je odrekel naslovu in častem, bo postala grofica. Karol Burg, ki je sedaj v 44. letu svoje starosti, je bival ves čas v inozemstvu, odkar je izgubil svoj nadvojvodske naslov in ni stopil nikdar na avstrijska tla.

Galicija.

V Klekotovici ob ruski meji sta bila aretirana dva Mažara, Janos Hazi, trgovec v Nagy-Luczki, in odvetniški pisar Ilj Pyrozak iz Magyarsosa, ki sta Rusiji na korist vohunila. Pri aretirancih so našli obtežilno korespondenco, pouk kako vohuniti, vprašalne pole o vojaških zadevah in pisma odličnih Rusov, med njimi tudi pismo grofa Bobrinskega.

Nemčija.

Predsednik državnega zbora, Kaempf, je ostopil. Njegov odstop se utemeljuje s tem, ker je premalo ščitil cesarja Viljema II. proti napadom socialdemokratov v zbornici. Kot njegov naslednik se imenuje liberalce Payer.

Nemčija in Anglija.

Angleški vojni minister Haldane se je za več dni pripeljal v Berlin. Oficijsko se trdi, da je ta obisk popolnoma privatnega značaja, domneva se pa, da bo imel važne pogovore z neko politično osebo v Berlinu.

Rumunija.

Kakor se poroča, je preprečila policija v Braili napad na rumunskega kralja. Aretirali so trgovske uslužbence Alfreda Zeinica, Trajana Anghela in Nikolaja Oprana, ki naj bi bili bodoči teden rumunskega kralja, ko se pelje po Donavi, usmrtili.

Med zaplenjenimi pismi aretirancev so tudi našli pismo Trajana Anghela, ki ga je pisal Nikolaju Opranu, ki slovi: „Ljubi Opran! Napočil je čas, da izvedemo svoj načrt. Kralj pride bodoči teden sem. Sklenil sem, da, ko se izvedejo moje sanje, se z istim revolverjem usmrtili. Ti lahko pobegneš v inozemstvo. Tvoj brat Trajan Anghel.“ Vse tri aretirance so takoj prepeljali v Bukarešto. Preiskava se nadaljuje.

Krvavi nemiri v Budimpešti.

Socialni demokratje v Budimpešti so napovedali na večerajšnji dan generalno stavko, obenem so pa tudi priredili velik manifestacijski obhod po mestu. V oklicu na delavstvo so izdali poziv, da se delavstvu v bodoče ni treba držati postav. Višji mestni glavar Budimpešte ni dovolil obhoda po mestu. Tudi ni dovolil, da bi prišlo delavstvo demonstrirati pred parlament ter na ta način motilo zborovanje, obenem pa izsililo iz vlade in poslancev splošno, enako in direktno volilno pravico.

Vkljub prepovedi se je zbralo več tisoč delavcev. Do prvega spopada med demonstranti in policijo je prišlo ob 9. uri popoldne. Demonstrantje so začeli metati kamenje na policijo. Ta je streljala in padel je prvi demonstrant. Iz nove Pešte je prišlo 2000 delavcev, hoteč prodreti do parlamenta. Policija jim je zastavila pot. Demonstrantje so pričeli streljati iz samokresov na policijo in je padlo okrog 70 strelcov. Ko je bil pa zadet zapovedujoči policijski častnik in še več drugih policajev, je zaprosila policija vojaško pomoč. Vojaštvo je z nasajenimi bajoneti prodiralo proti demonstrantom. Policija je oddala tudi več strelcov: zadet je bil delavec Rudolf Holubek v glavo in se je takoj zgrudil mrtev na tla. Demonstrantje so naskočili na „Ringu“ električni tramvaj, istotako v še dveh drugih ulicah in na „Ringu“. Pasazirje je obdelovalo razljučeno ljudstvo s palicami in kamenje se je kar vsipalo na vozove.

Do hudega spopada je prišlo tudi v Bathovy ulici. V pričetku je vladal tamkaj še precejšen mir, kar naenkrat padeta dva strela; ena krogla je zadela nekega policista, ki je bil pri priči mrtev. Na muzejevem Ringu so napravili demonstrantje iz prevrženih tramvajskih vozov barikade. Se-le proti 5. uri popoldne se je posrečilo vojaštvu in policiji, da so razgnali demonstrante.

Na Lehel-jevem trgu so razbili vse plinove svetilke, istotako v Bajsza-jevi ulici, kjer so tudi zažgali plinovko.

V veliki poljski ulici je pa poskušala množica užgati tramvajski voz, katerega je bila poprej polila s petrolejem. Policija je vodjo demonstrantov ustrelila pri priči, več drugih pa uklenila. V Ostrogonski ulici se je istotako zbrala proti 4. uri popoldne velika množica demonstrantov. Na poziv vojaštva, naj zapusti prostore, je zgrabil nek demonstrant po bajonetu nekega vojaka, na kar ga je vojak ustrelil. Ob 6. uri zvečer so nameravali udreti demonstrantje v Soroksarerski ulici v remiso električnega tramvaja, z namenom vse opustošiti. A policija je k sreči še pravočasno preprečila nakano. V Ostrogonski ulici so dalje udrl v prostore delniške družbe; knjige so pometali na ulico in jih zažgali. Tri sode tera so izlili po ulici in vžgali. Požarna bramba je pogasila ogenj na petih krajih. V Gömbövi ulici je prišlo do še večjih kravalov. Druhal je streljala na vojaštvo in policijo. Vojaštvo je začelo streljati. Množica se je spustila v beg, a vojaštvo jo je v avtomobilu zasledovalo. Stiri demonstrante so uklenili. Druhal je pričela oblegati avtomobil, a je bila potisnjena v neko stransko ulico.

Od 3. ure popoldne naprej je bil ustavljen ves promet v vseh budimpeštanskih ulicah. Zapre so bile tudi vse trgovine. Na „Ringu“ pred Darinskim poslopjem je počila popoldne bomba, ki je razbila vrata in razbila vse šipe neke hiše, a ranila ni k sreči nikogar. V tovarni za šampanjec v Törley-ulici so ustrelili štrajkujoči tri delavce, ki se jim niso hoteli pridružiti. Demonstrantje so popoldne oblegali dve policijski vojašnici. Stražnike so pretepavali. Se-le, ko je došlo vojaštvo z avtomobilom, se je razpršila druhal.

Od 5. ure naprej je bilo oddano vzdrževanje miru in reda celega mesta vojaškemu poveljništvu. Iz vseh bližnjih mest so poklicali številno vojaštvo, ki je takoj zasedlo vse ulice.

V notranjem mestu se je okrog opoldanske ure nekoliko pomirilo, a kar naenkrat pridrvi velikanska množica demonstrantov na Petöfy-jev trg, da tamkaj izsili zborovanje. Med potom so razbijali na desno in levo šipe, plinove svetilke itd. Na Franciškanskem trgu je prišlo do hudega spopada med vojaštvom in demonstranti. Zapovedujoči častnik je ukazal naskok z nasajenimi bajoneti. S kopitom in bajoneti je bilo ranjenih več izgednikov. Se-le proti 5. uri je zavladal mir v glavnih ulicah. Predsednik ogrskih državnih železnic je dobil tajno obvestilo, da nameravajo naskočiti demonstrantje vse došle in dohajajoče vlake. V naglici je zasedlo vojaštvo kolodvor.

Pri vseh izgedih je bilo po oficijelnih vesteh 6 oseb usmrčenih in 135 pa težko ranjenih.

Ob 8. uri zvečer so se pa odigrali v zunanjih okrajih prizori, ki nas spominjajo na pravcato revolucijo. Demonstrantje so zažigali lesene kolibe, polivali ceste s terom in jih zažigali, naskočili neko policijsko vojašnico, pometali akte na cesto in jih za-

žgali, poslopje pa popolnoma razdajali itd. Če bo v prihodnjih dneh v Budimpešti mir, se ne da reči. Po ulicah kar mrgoli vojaštva in mir počiva le na bajonetih.

Raznoterosti.

Radi praznika izide prihodnja številka še-le v sredo, dne 29. t. m.

Razpisana sodnijska mesta. Pri /sodiščih v Konjicah, Radgoni, Kamniku, Litiji in Ratovljici so razpisana sodnijska mesta. Prošnje je treba vložiti do dne 30. maja.

Izpit iz arhitekturne stroke. Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju naznanja, da je dne 18. t. m. njegov član-preglednik tovariš g. Ivan Vurnik položil II. (zadnji) državni izpit iz arhitekturne stroke.

Vseučiliški profesor Matko Nodilo umrl. V Zagrebu je dne 21. t. m. umrl profesor zagrebškega vseučilišča Matko Nodilo v 78. letu svoje starosti. Nodilo je bil član Jugoslovanske akademije. Rojen je bil v Splitu in je bil več let urednik „Narodnega Lista.“ Leta 1887 je bil imenovan za profesorja splošne zgodovine na zagrebški univerzi. Kot izboren poznavalec zgodovine Jugoslovancov je slovel daleč čez mejo in je vžival med učenjaki splošno priznanje in spoštovanje.

Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje, r. z. z. o. p., ima v ponedeljek dne 10. junija, ob 9. uri dopoldne v prostorih Zadr. zveze v Mariboru svoj občni zbor, h kateremu se vsi člani uljudno vabijo. Dnevni red: Poročilo načelstva in nadzorstva, odobritev računskega zaključka za leto 1911. Slučajnosti. Ako ob 9. uri ni dovolj članov navzočih, se vrši drugi občni zbor eno uro pozneje, ki sklepa ob udeležbi vsakega števila združnikov.

Žalostne razmere v kulturni Nemčiji. Kazenski predlog zoper Dernburga. Berlinsko državno pravdnstvo je stavilo kazenski predlog zoper bivšega državnega tajnika Bernharda Dernburga radi podpihovanja k razrednemu boju. Dernburg je predsedoval propagandnemu odseku „Großberlin.“ Na nekem zborovanju je opozarjal na 'dejstvo, da je v Berlinu stlačjenih 600.000 ljudi v stanovanju, kjer pride po pet oseb na eno sobo. Neka slikarica je, uporabljajoč ta govor, naslikala plakat, ki je bil nabit na vseh cestnih vogalih, radi česar je že stavilo društvo berlinskih hišnih posestnikov — kazenski predlog.

Bernja in zopet bernja. Dr. Kukovec ima razne fiksne ideje; ena izmed teh je: bernja. Koder hodi, koder gre, povsod ga preganjajo kot furije misli na bernjo in vsake toliko časa se lahko javnost delectira nad vsmo, s katero se odpravlja bernjo v „Nar. Listu.“ Tako tudi v zadnjem. Če nekoliko dušeslovno preštudiramo dr. Kukovec, Spindlerjev in Lesničarjev životopis, se nam to ne more zdeti čudno: vsi so postali to, kar so, največ s pomočjo — bernje. Kaj čuda, če se jim potem spomini radi vračajo nazaj k bernji. Dr. Kukovec, ki v svoji pisarni gotovo nima ravno preveč dela, bi pa z bernjo bržčas še rad kaj zaslužil. Zato vidimo: alfa in omega dr. Kukovečevega političnega življenja je bernja. Z bernjo je začel, z bernjo končuje.

Italijanska pravna fakulteta. V pododseku proračunskega odseka za italijansko pravno fakulteto je govoril dne 23. t. m. poslanec dr. Korošec. Izvajal je, da se ni mogoče spuščati v debato, dokler se ne ve namero vlade. Vse kaže, da bodo Italijani še precej dolgo čakali na svojo fakulteto.

Ali smo tako nezavedni, ali tako pasje pohlevni? Ko je bila zadnja nedelja popoldne v Mariboru javna tombola v korist nemškega Schulvereina, smo z žalostjo opazovali, kako so okoličani hiteli kar trumoma v mesto. Mnogo je bilo krivo na tem dejstvo, da so prejšnji dan po trgovinah in na trgu našim kmetičam in mlekaricam razni nemški agitatorji kar vsilili srečke, mnogo je zakrivila naša nezavednost in neodločnost, mnogo pa naša pasja pohlevnost. Še vedno ni izginil iz mnogih naših ljudi duh hlapčevstva, še vedno mislijo nekateri, da morajo kloniti svoj tilnik pred nemškim ali nemškutarskim purgarjem? Kdaj bo tega konec? Ali si bomo res sami sebi izkopali grob?

Kdo bo zadel glavni dobiček turških srečk? To se bo zvedelo po zrebanju dne 1. junija. Gotovo pa je, da ne bo nič zadel, kdor nima turške srečke. Vsakdo naj tedaj hiti z naročilom, da bo deležen zrebanja že dne 1. junija t. l. Pojavnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Zavetišče za pohabljenе otroke. Amerikanski milijonar Widener je dal 4.000.000 K za zavetišče pohabljenih otrok v spomin na svojega sina in vnuka, ki sta utonila pred kratkim ob katastrofi parnika „Titanica.“

Zdravilna moč elektrike. Dandanes je mnogo na živcih oslabeledi ljudi, pa le malokteri ve, kam se mu je obrniti. Učenjaki, profesorji, izjavljajo, da je izborna sredstvo zoper oslabiljenje živcev elektrika in sicer enakomiren galvanični tok. Priporoča se, da bi bilo zdravljenje električnim tokom znano vsakemu bolnemu. Nudi se sedaj prilika, kajti vsak dobi lahko zastoj in brezplačno 80 strani obsegajočo, ilustrovano knjigo, vsebujočo zdravljenje potom elek-

trike. Le deset vinarjev za pošto je treba poslati, drugače se pa dobi knjiga brezplačno. Za ženske je drugačna izdaja. Kogar to zanima, naj piše na: „Elektro-Vitalizer zdrav. zavod“, Budimpešta, VI., Theresienring 7, Mezzanin 174.

Sprejmo se za vse večje kraje v slovenskem ozemlju sposobni akviziterji za neko veliko zavarovalno družbo, ki sklepa zavarovanja tudi brez zdravniškega preiskanja. Jako pripraven posel za vsakogar, ki želi dobrega postranskega zaslužka, delovanje olajšano z reklamo in priporočilnimi pismi. Ponudbe naj se pošiljajo pod „Ljudsko zavarovanje“ na „Slovensko Stražo“ v Ljubljani.

Gozdni tečaj za kmečke posestnike gozdov se bo vršil v sadje- in vinorejski šoli v Mariboru po c. kr. gozdarskem svetovalcu Zhuber plem. Okrog dne 17. in dne 18. junija t. l. in sicer s sledečim vspehom: Dne 17. junija zjutraj predavanje v vinorejski šoli (Vinorejska ulica), začetek ob 8. uri zjutraj. Popoldan obhod po grajskem gozdu in na gori Kalvariji, snidenje ob 3. uri popoldne v mestnem parku pri spomeniku nadvojvode Ivana. Dne 18. junija predavanje v vinorejski šoli, začetek ob 8. uri zjutraj.

Štajersko.

Mariborske novice.

Vnučinja našega cesarja v Mariboru. Najstarejša hči nadvojvode Franca Salvatorja, nadvojvodinja Elizabeta Frančiška, je zaročena z nadporočnikom Jurijem grofom Waldburg-Zeil-Lustenau-Hohenemsom. Grof Waldburg bo premeščen k 5. dragonskemu polku v Maribor. Po poroki bosta mlada poročenca bivala v Mariboru.

Sreča v nesreči. Pretečeno sredo dopoldne je 17letni mesarski učenec Franc Laupal letel po Glavnem trgu v Mariboru. Njemu nasproti je privozil avtomobil gospoda špediterja Unterkoflerja iz Maribora. V tem trenutku je srečal Laupala mesarski učenec Anton Nendl, kateri je prvemu podstavil nogo, vsled česar je Laupal padel pred avtomobil. K sreči je pa avtomobil še pravočasno krenil na stran in se je Laupal le neznatno vsled padca na levi ruki in levi nogi ranil ter je sam šel v bolnišnico.

Dramatično društvo. Občni zbor Dramatičnega društva v Mariboru se je vršil večerj v kmečki sobi Narodnega doma. Predstavljalo se je v minuli sezoni devet iger, ki so imele povprečno 510 obiskovalcev. Diletantov in diletantk je bilo vsega skupaj 72. Dohodkov je imelo društvo v minulemu letu 6426 K 27 vin., izdatkov pa 6264 K. Na vstopnini se je inkasiralo pri devetih predstavah 3026 K, to je 347 K na eno posamezno predstavo. Po blagajnikovem poročilu se je vnela živahna debata, ki se je pa razblinila preveč v malenkosti. Konečno je pa občni zbor dal odboru absolutorij z zahvalo. Pri na to sledečih volitvah novega odbora je bil izvoljen za predsednika gospod Srečko Stegnar, v odbor pa gospodje: Boc, Kejžar, Troha, Kralj, Stegnar mlajši, Weixl, Planinšek, Majer, Poseb, pregledvalca računov dr. Pipuš in Hvalene, namestnika Jarh in Voglar.

Slovenski katoliški rokodelski pomočniki mariborski se prav živahno gibljejo. Na vnebohod so bili pri Sv. Križu nad Mariborom, kjer so, kakor smo že poročali, izborno priredili dve gledališki predstavi. Tem potom se zahvaljujejo č. g. domačemu županu g. Kocbeku, č. g. županu Zemljicu, g. županu in g. predsedniku Mladeniške zveze in vsem, ki so pripomogli, da se je njihova prireditev tako lepo obnesla. Od čistega dobička poklanjajo 17 K 60 vin. „Slovenski Straži.“ Gotovo mora vsakega Slovenca veseliti, če čuje, da gre do mariborski slovenski katoliški rokodelski pomočniki tja gor na skrajno narodno mejo in s svojim trudom pridobijo potem še tam lepo svoto za „Slovensko Stražo.“ Posnemanja vredno. V nedeljo dne 19. t. m. so pa pomagali naši vrli rokodelski pomočniki pri veselici Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva v Studencih, za kar jim gre tudi pristržna zahvala. Le vrlo naprej!

Studenci pri Mariboru. Zakaj se zavlačuje stavba slovenske šole v Studencih pri Mariboru??? Od zanesljive strani se nam poroča o tem sledeče: Neki vsenemški kričač se večkrat bahato izraža o tej zadevi v smislu, da je treba vse poskusiti in porabiti kar najbolj izdatne intrige, da bo do slovensci „nehali misliti na slovensko šolo.“ No, ta gospod in njegovi somišljeniki bi se seveda že sami radi odkrižali strašne misli na bodočo slovensko šolo v Studencih, pa ne bo tako lahko!

Studenci pri Mariboru. Veselica Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva zadnja nedelja ni tako izpadla, kakor bi bilo želeli. Udeležba je bila bolj pišla, kar pa ni motilo, in je bila zabava prav prijetna. Uverjeni smo, da bodo vrli slovenski Studenci prihodnjič to svojo malomarnost popravili in prišli na naše prireditve polnoštevilno, zlasti če pomislimo, kako se nekateri možje trudijo, da bi napravili gostom nekaj zabavnih uric.

Ptujske novice.

Veselica. Na binkoštni ponedeljek dne 27. t. m. priredi bralno društvo v Dornovi pri Ptujju veselico s tombolo. Vrši se v gostilni gospoda Zagoršeka z začetkom ob 4. uri popoldne.

Mestno gospodarstvo v Ptujju se prav lahko spozna po mestnih ulicah. Ob lepem vremenu je kar

na enkrat vse v prahu, če pa dva dni dežuje, pa že stoji po vseh ulicah voda.

Celjske novice.

Kregarjeva zadeva. Včeraj se je pričela pred tukajšnjo poroto obravnava o znani Kregarjevi zadevi. Obravnava se danes nadaljuje in bo še-le jutri končana. Prihodnjič bomo poročali obširnejše.

Ljutomerske novice.

Ljutomer. „Slov. Nar.“ z dne 22. in „N. L.“ 23. t. m. se hučujeta, da je tukajšnja posojilnica dala 15.000 K brezobrestnega posojila salezijanskemu zavodu v Veržetu, češ, dotični „Kukovec sklad“ bi se naj porabil za slovensko meščansko šolo ali spodnjo realko v Ljutomeru. Dotični dopisnik mora biti precej kratke pameti. Na cvetno nedeljo letošnjega leta je bilo v Veržetu na Kukovčevem shodu vse, kar na Murskem polju liberalno leze in gre, gotovo je bil tudi dopisnik tam in je lahko slišal, kako se je dr. Kukovec izrazil proti meščanskim šolam. Človek res ne ve, kdaj bi liberalcem verjel; kar eden pobija, to drugi zagovarja. Ljutomerska posojilnica je pa s tistim posojilom res storila pametno, rodoljubno in obče koristno delo. Denarja ni dala „tujim menihom“, ampak za kmetijsko šolo, ki jo bo zavod vzdrževal. Nazori glede nadaljevalnih šol so dandanes malo drugačni, kakor takrat, ko je ljutomerska posojilnica po nasvetu rajnega Kukovca ustanovila sklad za meščansko šolo v Ljutomeru. Dandanes se splošno uveljavlja načelo: na deželi naj šola kmetu ohrani mladino in delavne moči ter ji poda potrebno strokovno izobrazbo. Nad meščanskimi šolami je letos liberalni koroški deželni zbor izrekel uničevalno sodbo; a morja te šole imajo vendar kaj pomena za meščanstvo, kmečkemu stanu so celo neprimerne, ker mu odvajajo mladino od grude. V ljutomerski posojilnici je naložen pred vsem kmečki denar, torej je pravično, da se je spremenil dotični sklep in da sklada posodil za kmetijsko šolo, ki bo v korist celemu okraju. Seveda „Narodov“ dopisnik se boji „menihov“! Podamo njemu in „Narodu“ v premislek to-le: Pred 10 leti se je pripravljval salezijanski zavod v Ljubljani in v odboru je sedel tudi gospod dr. Tavčar, sedanjí vodja liberalne stranke na Kranjskem; v deželnem odboru kranjskem so takrat odločevali liberalci in ta odbor je leta 1894 dne 19. jan. dovolil salezijanskemu zavodu 2000 K podpore; nemško-liberalna kranjska hranilnica pa je leta 1895 podarila — ne posodila — 30.000 K. In salezijanski zavod v Rakovniku pri Ljubljani vzdržuje le ljudsko šolo, veliko večje važnosti je tedaj kmetijska šola na Murskem polju. „Kukovec sklad“ znaša okoli 30.000 K. Kako si neki gospodje mislijo s tem ustanoviti in vzdrževati meščansko šolo ali spodnjo realko? Lahko čakate še dobrih 50 let, in kdo ve, kako se bodo med tem zasukale razmere na Murskem polju in na denarnem trgu! Delati treba hitro. Po salezijanskem zavodu pride ljutomerski okraj najceneje do kmetijske šole, in če se zavod enkrat okrepi, ni izključeno, da otvori tudi kako drugo šolo. Zasluge salezijancev na vzgojnem polju vedo drugod ceniti tudi liberalci, ki še imajo pamet. Ali od gospodov okoli „N. L.“ in „Sl. N.“ smemo kaj takega pričakovati?

Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru priredi v nedeljo dne 2. junija v gostilni g. Al. Rakovca na Podgradju veselico s petjem, gledališko predstavo, tombolo itd. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi odbor.

Trboveljske novice.

Nesreča. Te dni se je igral neki Filip Murn s flobert-puško. Naenkrat se sproži strel in krogla gre blizu stoječemu kovaškemu učencu Martinu Balantu v trebuh. Smrtno nevarno ranjenega fantu so spravili v ljubljansko bolnišnico.

Drugi kraji.

Ruše. Zadnji „Štajerc“ napada razne naše zasluzne može in tudi ženam ne prizanaša. Zdi se pa nam pod častjo, odgovarjati glasilu narodnih poturic, glasilu umazanih neznačajnežev. Pribijemo samo, da je sramotno, da so se ruški „narodni“ liberalci zatekli že pod zaščito „Štajerčev“, samo da blatijo naše ljudi. Bržkone velja tudi tukaj pregovor: Gliha skup Striha!

Ruše. Ves svet današnji naj spozna, — kakšne liberalce ruška vas ima: — ti v ozko zvezo s socialdemokrati so stopili, — da večjo moč čez te „črne“ bi dobili. — Ali moč še zmiraj bila ni zadoš velika, — he, ptujski „Štajerc“, še ti pristopi k nam, saj se ti „šika.“ — En članek smo skovali za te-le „črne“, — se liberelec s prošnjo k „Štajercu“ obrne, — to prošnjo nam izpolni ti tako, — da članek v „Ptujsko krito“ se natisnil bo. — Laži v njem so res velike, — zato priporočimo ga tebi, ki nimaš nič omike. — In glejte, čudež se zgodi, — ker „Štajerc“ jim tako veli: — Če tudi Vi ste proti tistim „črnim“ tam, — zato pa roko rad Vam jaz podam. — Članek še malo lepše čem „ocirati“ — in rudeče socije z vami vred organizirati, — če pa kdo zarači kakšne laži mi pokaže pesti, — imeli boste, liberalci vi, vse to na vesti. — Najprva „Štajerčeva“ laž je bilo to, — da na tihem shod mi sklicali smo; — to pa časniki in lepaki nam pričajo, — da shod javno sklicali smo, — Potem se lotili poslancev naših so — in to za to, ker svojih nimajo; — o, liberalci, dragi,

jah in zapovedanih praznikih, ampak ob navadnih mili — ne boste hitro jih dobili! — Slovenski kmetje vsi smo že sprevideli, — kakšno ulogo nam liberalni igrali bi, — da prišli bi uradniki do vedno večje plače, — kaj njim to mar, če ti ubogi kmet moraš dati zadnje hlače! — Beraškega nam kruha ponujali tud' so, — katerega pa naši liberalci sami radi jedo, — in plače, ki jih delavcem svojim dajejo — beraškim plačam skoraj enake so; — za ponujani kruh naj bo poklon vam lep, — imamo sami zadosti ga: naš Smolniku je naš celi „Hleb.“ — Tudi „Bečele“ v miru bi pustili, — drugače še bolj otekle blamaže boste dobili. — Gospodje! Do grla ste v sramotno blato zdaj zagazili, — ko pri „Ptujskem štamparju“ pomoč ste iskali! — Sramujte se od bel'ga dne do polnoči, vi, — ki nemčursem „Štajercu“ prodajate slovensko kri, — bi radi bili narodni, — pa ste najbolj zarukani. — Ko boste spet pri polni mizi vinca sedeli, — in radi tega članka si svojo jezo hladili, — bi tudi to-le pesmico enkrat zapeli:

Velike delamo korake,
pa ne naprej, ampak nazaj;
proč vržimo liberalne čake,
klerikalci „Moč“ imajo zdaj!

Ruški zvonar.

St. HJ v Slovenskih goricah. Nevarno je obol el naš župan gospod Thaler. Baje se bo moral podvreči operaciji. Želimo, da skoraj okreva.

Sv. Lenart v Slov. gor. Vsa sosedna društva opozarjamo, da priredi katoliško bralno in gospodarsko društvo pri Sv. Lenartu veselico naj binkoštni pondeljek. Ponavljal se bo „Divji lovec.“

Jarenina. Vrla dekleta jareninske dekanije opozarjamo, da se vrši v Jarenini meseca junija večji dekliški shod. Ob tej priliki bo slovensko opravilo v cerkvi ter veliko zborovanje na prostem.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Na binkoštno nedeljo dne 26. t. m. ima Dekliška zveza svoj mesečni poučni shod s petjem, deklamacijami in poučnimi govori. (Mladenke, udeležite se polnoštevno!) Na binkoštni pondeljek ima naša hranilnica in posojilnica občni zbor, na katerem bo imel poučno predavanje gospod nadrevizor Vlad. Pušenjak iz Maribora. Možje in žene, mladeniči in mladenke, pridite v velikem številu!

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Dekliška zveza priredi na binkoštni pondeljek po večernicah veselico. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novega odra.

Sv. Marko niže Ptuja. Vojaško-veteransko in podporno društvo pri Sv. Marku priredi na binkoštni pondeljek dne 27. t. m. popoldne po večernicah v gostilniških prostorih Alojzija Streleca v Prvencih vrtno veselico s srečolovom in godbo na pihala, h kateri se vabijo vsa sosednja društva in prijatelji doslužnih vojakov. Vstopnina prosta. Cena številk za srečolov 10 v. Pri neugodnem vremenu se preloži veselica na prihodnjo nedeljo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Čebelarška podružnica pri Sv. Benediktu v Slov. priredi na binkoštni pondeljek popoldne ob dveh pri čebelnjaku g. T. Krallja v Ihovi poučno predavanje. Predava g. Jurančič. Vsi prijatelji čebelic se uljudno vabijo k obilni udeležbi!

Središče. Dekliška zveza v Središču priredi na binkoštni pondeljek po večernicah na vrtu g. J. Lončariča na Grabah gledališko predstavo „Junaška deklica.“ Na vspeh je tudi govor in živa slika. Ob zelo neugodnem vremenu se prireditve preloži na prihodnjo, to je trojiško nedeljo. Vabi odbor.

Sv. Valentin na Limbarski gori. Kakor vsako leto, tako se tudi letos vrše trije cerkveni shodi. Prvi na binkoštno nedeljo in sicer je zvečer pridiga in izpovedovanje, v pondeljek zjutraj in ob 10. uri cerkveno opravilo. Drugi je v nedeljo dne 23. junija, to je nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom, stalno po novi cerkveni določbi. V soboto pred to nedeljo zvečer pridiga in izpovedovanje, v nedeljo zjutraj in ob 10. uri sv. maša. Tretji shod pa je na Angeljsko nedeljo. Na predvečer pridiga in izpovedovanje, zjutraj in ob 10. uri cerkveno opravilo.

Sv. Florijan pod Bočem. Na binkoštni pondeljek bo na Ložnem po drugem cerkvenem pravilu pri cerkvi shod za mladino. Govoril bo dr. Hohnjec. **Vučja vas.** Kmetijsko bralno društvo priredi na binkoštni pondeljek popoldne ob 3/3. uri v šoli veselico. Vstopnina kakor navadno.

Št. Pavel pri Preboldu. Šentpavelsko pevsko društvo priredi na binkoštni pondeljek dne 27. maja, popoldne ob 4. uri na vrtu g. Sadnika pevski koncert.

Zalec. Na binkoštni pondeljek dne 27. t. m. po večernicah bo pri g. Nidorferju v Vrbjih predstava gledališke igre „Biseri in cekini“ s petjem in deklamacijami.

Smartno ob Paki. V podružni cerkvi v Gorenjah, župnija Smartno ob Paki, je bila dne 15. t. m. ob 10. uri tukajšnja gospica Betika Kolenc, šivilja, hči kamnoseškega mojstra in posestnika v Gorenjih, slovesno poročena z gospodom Karolom Korošcem, stvarbenim vodjem iz Trbovlj. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslov!

Mozirje in „narodnost.“ Kakšno frazerstvo uganjajo naši naprednjaki s svojo narodnostjo, nam pač jasno kaže naše javno življenje. V „narodnem“ Mozirju, kjer se očitno ali prikrito priznava za iskrenega ljubitelja nemškega jezika znameniti posilnemški in liberalni umjzdar Troger, se sliši vedno več nemškutarjenja. Pisu teh vrst se zdi, da se je pri

nas menda narodila že izumrla „ljubljska srajca“, ki govori vsako drugo ali tretjo besedo nemški. Tukaj se sliši: „Hörst, kam pa gre?“ „Ali je res, was denken Sie dazu?“ Tudi se nekateri, katerim se s temi vrsticami noče nikakor odrekati narodnega ču, ta, premalo zavedajo vzgojevalnega pomena, če se rabi domači jezik za navadno ljudstvo. Da bi navaden kmet ne razumel, kaj se govori, se pove „holt“ nemški. Ali ne zahrepeni /potem tudi srce nemega poslušalca po tujem jeziku, da hoče potem, naj bi se vsaj otroci priučili blažene nemščine. Letu 1905, ko se je ustanovil na tukajšnji ljudski šoli četrti razred, je predlagal neki občinski odbornik, ki je sedaj načelnik slovenske požarne brambe v Mozirju (ima res slovensko poveljevanje), naj se v tem razredu poučuje od nemškega učitelja vse predmete samo nemški. Dokaz zato „Deutsche Wacht“ z dne 27. IV. 1905! Sadovi tega predloga menda sedaj zorevajo. Če bo šlo tako naprej, bo kmalu v trgu več nemškutarjenja, kakor slovenščine. Svojo oliko in izobrazbo pokažite nadalje vsi v lepi pravilni slovenščini. Tudi to je dobro merilo izobrazbe! Drugače pa se tudi tu živeti Nemci ne bodo priučili našega jezika. Neki Nemec se je itak že izrazil, da se tukaj v kljub resni volji ni mogoče priučiti slovenščine, — denn die „Intelligenz“ spricht meistens nur deutsch! Žalostno, žalostno! Narodno Mozirje, kakšno si?

Sv. Peter na Medvedovem selu. Pri nas priredi Dekliška zveza na binkoštno nedeljo, binkoštni pondeljek in na trojiško nedeljo, vse trikrat ob 3. uri popoldne v župnišču krasno dekliško slavnost z govorom, s petjem in predstavo dveh ganljivih iger. Predstavljale se bodeta tridejanski igri „Večna mladost in večna lepota“ in „Marijin otrok“, polni presrečnih prizorov. Domačini in sosedje, zlasti dekleta, pridite pogledat od vseh strani, izboren užitek boste imeli.

Rajhenburg. Na binkoštni torek se vrši na Graški gori veliko zborovanje Marijinih dekliških družb. Na shodu govori č. g. dr. Anton Medved iz Maribora.

Grize. V „Narodnem Listu“ štev. 19 od 9. maja se je razkoračil znani dopisnik, kateri razmotriva svoje modroslovstvo ter zahteva, da bi mi oprali g. župnika in ključarja v zadevi sodnijske razprave z N. Piše, da bi se lažje opralo zamorca, da bi bil bel, kot pa da bi se omenjena dva oprala. Dopisnik, povemo ti odkrito, da se napram tebi nima nihče oprati, pač bi se bilo treba tebi pravi prav kakor zamorecu. Mi nismo nikogar silili, da bi se bil poravnal, če pa je N. sam izprevidel, da je govoril neresnico, in še celo, da je bil zapeljan, kakor to prizna dopisnik sam v prvotnem dopisu, ali ni iz tega razvidno, kako ti dopisun sam sebe v obraz biješ? Toda kaj je tebi za resnico? No, ti resnicoljubnež, kritiziraš občinsko in župnijsko upravo, češ, da nimamo cestne zadeve še rešene. Dokaži, da ni storilo županstvo vseh korakov, da bi bila cestna zadeva za tukajšnjo občino ugodno rešena. Dokler ne doprineseš dokaza resnice, te imenujemo podlega obrekovalca in lažnjivca. Vsakemu razsodnemu in trezno mislečemu človeku pa je gotovo znano, da ni županstvo samo kompetentno, rešiti to cestno zadevo, ampak da je pri tem merovalen v prvi vrsti okrajni zastop, kateri pa te važne zadeve še do danes ni rešil. Kdo pa je tega kriv, da to pereče vprašanje še danes ni rešeno? Ali mar meniš, da županstvo? Ako te ne bo preveč zabolelo, ti bomo pa dokazali, kdo nosi krivdo v tej častni zadevi. Kaj te pa vendar mežnarija tako boli! Edini vzrok je ta, da se ni izvršil načrt, katerega so imele nekatere osebe, ki skrbje samo za lasten interes, ne oziraje se, ali so s tem davkoplačevalci kaj prizadeti ali ne, samo, da bi bilo nekaterim gotovim gospodom po godu. Dopisnik imenuje našo bralno sobico prostor za hujskarijo in demagogijo. Tako torej: če mladina bere časopise, knjige, se izobrazuje in odvaja od slabih potov, je to po mnenju dopisnika hujskarija. To si bomo zapomnili in prišel bo dan obračuna prej ali slej. Vprašamo pa dopisnika, kaj je bolje, da mladina čita in dela po zgornjem načrtu, ali da žganjari, popiva in se pretepa ter dela nočne nemire, zaničuje vse, kar je verskega, da celo namenoma oskrnjava verske ceremonije, kakor se je zgodilo to od takozvanih naprednih fantov pred nekaj časa v naši fari. Takšni demagog si ti, dopisnik, lahko si ponosen na svoje uspehe. Kakšne pojme imaš ti o slabem in dobrem, si pač s tem dopisom pokazal. Videli pa bomo, proti kateremu „dobremu pastirju“ bo vstajalo razburjenje. Le naštej še kaj dobrot, mi ti jih bomo osvetlili, ker to sam želiš. Samo na dan ž njimi. Mogoče pride tudi pedagogika na vrsto. Nazadnje bomo videli, kdo je maslen gospod, kajti če nam ti svetuješ ne iti za peč, bomo videli, komu se bo prej cedilo maslo.

Gornjegrajski okraj. Ljudstvo našega okraja, ki so ga krstili gornjegrajski liberalci za „črni kot“, je, kakor so okusili mnogi liberalni prenapetneži in bratovščina slavnega sport-profesorja, popolnoma katoliško-narodnega prepričanja. Zato v tem okraju ne evetejo rožice ne židom, ne njihovim priganjačem, liberalcem, za se svobodomislečim, /za druge svobodno jemajočim; to so pokazale dovolj vse volitve v tem okraju. A ljudstvo nima svojega prepričanja samo za lišp, ampak ono čuti in misli tudi tako, kot voli. To ljudstvo živi po svoji veri in jo spoštuje, kakor so skusili mnogi liberalni prenapetneži in posebno pa časti njene praznike. Zato bi za bodoče odsvetovali raznim depoziterjem piva, gotovim sodničarjem in „krahernom“, naj ne razvažajo v pohujšanje prebivalstva svojega blaga ravno ob nedel-

delavnih dneh. Mi prebivalci gornjesavinjske doline vam, pivovarinarjem in sodničarjem in seveda tudi vsem gospodom sportlerjem kličemo v spomin tretjo božjo in drugo cerkveno zapoved, ki ne velja samo za nas, ki nas imenujete „kmetavzarje“ in „zabite klerikalce“, ampak ravno tako tudi za vas in vaše uslužbence. Vera in rožni venec niso samo za volilne shode in agitacijo, ampak tudi za življenje, častno in večno!

Luče. Odgovor torej hočete lažnjivi dopisniki „Narodnega Lista“, — kakor pišete v številki 19 — v „Slov. Gospodarju“ in ne v „Straži“, kakor sem Vam ga dal v 46. štev. Imejte ga in za ogledalo si ga dajte, da Vam pokaže in pove, da ga zmirom za to, za kar me napadate, dobite. Kar na tri dopise Vam zdaj odgovorim, namreč kar je „Narodni List“ pisal o meni v štev. 16., 17. in 19. Pišete: „Nedavno sem bil v Lučah in zvedel stvari, katere se morajo javno pribiti. Tam je mnogo gostilničarjev in bi radi kaj zaslužili. Prejšnja leta so kmetje v pustnem času kupovali pri gostilničarjih vino v sodčkih, da so doma pili s svojo družino. Gostilničarji niso letos niti toliko litrov vina prodali, kakor poprej že sodčkov. Zakaj ne? Namesto gostilničarjev prodaja kmetom vino župnik Lekše, a ne na račun kmetijskega društva, ampak na svoj račun, saj se sodi pošiljajo vedno na Ptuj na njegovo ime.“ Tako! Koli kor stavkov, toliko laži. Le berite, komur so razmere tukaj znane, bo potem sodil, kdo je „stari lisjak“, kakor piše „Narodni List.“ Kdo je bil v Lučah in še kako veseli so bili v „hotelu“, ko se je šlo za ta dopis, vtegne povedati ta ali drugi vinski bravec. Da je „mnogo gostilničarjev in bi radi kaj zaslužili“, mi je tudi znano; in zato toliko nevoščljivosti! Da pa „gostilničarji niso letos toliko litrov vina prodali v pustnem času, kakor poprej sodčkov in je tega kriv župnik Lekše, ker namesto gostilničarjev prodaja kmetom vino, a ne na račun kmetijskega društva, ampak na svoj račun“, kakor piše „Narodni List“, pa je tako težka laž, kakor so vsi vinski ponudjalci iz Ljubnega in domači in gostilničarji, ki se na tihem (Na tihem? Kaj še! Neki kričijo tako časi, da cela vas skup leti! Kakšne so le fige? Najbrž suhe.) jezijo in kažejo v žepu fige.“ Dokaz zato je pri tistih, ki dobro to vedo; ne pa pri tistih, ki to brez dokazov mene napadajo. Zakaj „sodi se nikdar na moje ime ne pošiljajo na Ptuj“, ampak zmirom v Halloze „na ime Juri Belšak.“ Zato je tudi laž, „da se sodi pošiljajo na moje ime in se vino prodaja iz farovške kleti.“ Kaj Vam je farovška klet tako na poti? Ali se Vam sline po njej cedijo, da jo tolikokrat omenite v „Nar. Listu“? Nadalje pišete: „Ako bi davčno oblast to zanimalo, naj pregleda samo račune kmetijskega društva za deset let nazaj in bode našla naše trditve potrjene.“ Tako! Deset let še sploh društvo ne obstoji in jaz sem jim za vino še le začel pisati, ko so prišli k meni in me za to pošteti kmetje prosili pred par leti. Gospod Zemljč, ki jim račune pregledava, vtegne to vedeti. Povem pa in zahtevam, kar želite, in obljubim, da se ne bom skril, kakor se črugi: „Iz Ptuja pošilja župniku vino Juri Belšak“ pišejo. [To ni resnica, ker kar sem v Lučah, še kapljice vina nisem iz Ptuja dobil. Za „klerikalce“ nas zmerjate, pa povem Vam vsem očitno, da se ponašam s tem, ker privrženci „Narodnega Lista“ me imate za „črneza“ kar mi priča, da me v cerkvi pri pridigi, pri deljenju sv. obhajila, pri maši itd. ne vidite, ker Vas v cerkev ni in sem tukaj „bel“, v beli in ne v črni obleki! Prašam pa še Vas, vinski ponudjalci in štacunarji, ali Vi ne živite od klerikalcev? Pokažite se pred ljudmi, kakor se kažete v dopisih liberalnih časopisov in kadar ste med seboj, in ljudstvo naj sodi, kdo je „stari lisjak“! Govorite in pišete tudi o „nepotrebnih konkurencah.“ Boljše, da bi molčali! Ali si ne sme kmet sam pomagati? Ali je to nepotrebná konkurenca? To je pametno. Prodajajoči gospodje, Vi ste nam hoteli „kartel“ napraviti! Ali ni to resnica? Imam dokaze in sklep v rokah, ako želite, ga priobčim! Nadalje pišete: „Župniku pa kličemo v spomin zapoved: Dajte Bogu, kar je božje, cesarju pa kar je cesarjevega!“ Enkrat to ni zapoved — liberalci tako zapovedi božjih ne pozna! — drugič, dokažite mi, kje jaz ne izpolnjujem tega, kar je Kristus, kakor nam pripoveduje evangelist Matej (poglavje 22. 15—21.) rekel judovskim naprednjakom in farizejem? „Narodni List“ piše, ker kuharica vse na pošto nosi, „hoče na ta način župnik pošto nadzorovati, da zve, kaj pride na pošto in kaj se odpošlje.“ Pozivam z ozirom na dopisnico iz znane „Mežnije“ dotičnega gospoda, naj dokaže svojo trditev, sicer ve, kako je treba o njem soditi. Ljubenski poštarica, ali se strinja z vožnjo pošto to? Slavno c. kr. pošto-ravnateljstvo in davčno oblast pričakujem pa doma čn se ne bom skril, kakor tisti, ki drugih gruntno prodajajo! Pišete, da „nimamo velike pošte, lahko opravi isto poštna uradnica.“ Dobro, zakaj pa je poštni voz zmirom stal dalje časa pred R., kakor pa pred pravo pošto? In od 7.—8. ure, vprašate, „zakaj se ta čas poštna soba ne zaklene?“ Ravno zato ne, kakor se štacune ne zaklenejo, kadar morajo odprte biti. Piše nadalje „Narodni List“: „Dopisnik „Narodnega Lista“ in res lažnjivec in to pripozna.“ To je lepo. Spoznanje svojih napak je prva stopinja k poboljšanju. To me veseli. Jaz nisem začel, pa povem Vam vsem očitno, ne sejte vetra, kakor pravi pregovor in ne delajte drugih za to krivega, kar ste si sami krivi in si dobro zapomnite besede slovens-

kega pesnika Stritarja: „Molčanje res je modro delo“ in to sem tudi jaz dolgo, dolgo časa storil, ali zdaj ste me prisilili, da vam moram z istim pesnikom povedati... „meni se je zdelo: molčali smo dovolj — prišli so časi, da jasna krepka se beseda zglaši, ki reče, to je črno, to je belo!“ — Župnik Lekše.

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za dosego in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno znano Steckenperfer-milo, znamko Steckenperfer, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drogerijah, v parfumu in sličnih trgovinah. Tudi se je zelo dobro obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tubah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Koroško

Koroški mladeniči! Slovenski fantje! Pridite vsi na veliki mladeniški tabor, ki ga priredi Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško na binkoštni ponedeljek dne 27. maja 1912 v Št. Rupertu pri Velikovem. Vspored: Ob 10. uri slovesna sveta maša in pridiga. Ob 11. uri shod v telovadnici Narodne šole. 1. Govor: Mladeniška organizacija na Štajerskem in Kranjskem. 2. Telovadba na orodju. Odmor in kosilo. Popoldne po blagoslovu: Shod v telovadnici. 1. Govor: Koroška mladeniška organizacija in avstrijski patrijotizem. 2. Govor: Nenravnost in alkohol, največja sovražnika mladine. Po shodu javna telovadba v dvorani in na prostem. Nastopili bodo celovski Orli in velikovski tamburaši. Mladeniški tabor mora biti slovesna, veličastna manifestacija velikovške in podjunske mladine. Mladeniška organizacija je naše veselje, naša bodočnost. Posebno nas veseli, da zamoremo že z domačimi Orli nastopiti. Povabljeni so ob enem vsi prijatelji naše mladeniške organizacije. Torej vsi fantje na mladeniški tabor v Št. Rupert pri Velikovem. — Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško.

Samoumori v Celovcu in okolici. „Mir“ piše: Menda ni dežele v Avstriji, v kateri bi bilo v primeri s številom prebivalstva zaznamovati toliko samoumorov, kakor v hvalisani „nemško-liberalni“ Koroški. Samoumori so skoraj že na dnevnem redu. Dne 9. t. m. so našli na železniški progi mrliča z odrgano glavo. Ne daleč v stran so našli delavsko knjižnico na ime Andrej Korijan, rojen v Vovbrahu, mestni magistratni delavec, ki je bil v soboto prej — vsled bolezni — odpuščen iz službe in je zato šel pod vlak. — Popoldne istega dne so našli na izprehodu gospodje bogoslovci moškega mrliča z rano na desnem senu v gozdu v Zgornji Gorici pri Celovcu. Poleg njega je ležal revolver, iz katerega je bila izstreljena ena patrona. V mrliču so spoznali 21 let starega monterja Aleksandra Meszarosa, ki je stanoval pri svojem krušnem očetu strojniku v deželni bolnišnici, Janezu Brezniku. Pravijo, da si je mladenič pogoltnil kroglo v glavo vsled nesrečne ljubezni. — V nedeljo dne 12. t. m., popoldne ob treh, je našla na Sentruperški cesti štev. 20 na stanovanju s pasom na žrebelj obešenega črevljarja Karola Franckija njegova žena. Francki je bil star 58 let in oče osemletnega otroka. Udan je bil menda — pičl!

Primorsko.

Družba sv. Cirila in Metoda za Istro. V Zmetu se je vršila skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. V preteklem poslovnem letu so znašali dohodki 174.344 K 90 vin., stroški pa 167.547 K 45 vin. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Vekosl. Spinčič.

Velike nesreče.

Princ Cumberlandski ubit.

Dodatno h kratki notici v zadnji številki o avtomobilski nezgodi Jurija Viljema Cumberlandskega prihajajo iz Berolina še naslednje podrobnosti:

Princ Cumberlandski se je peljal k pogrebu svojega strica, danskega kralja, v Kodanj. V avtomobilu sta bila sofer in njegov komorni sluga Greve. Avtomobil je princ sam vodil. Nesreča se je pripetila pri mestu Friesack na državni cesti Brandenburgh—Hamburg.

Nekaj minut po šesti uri zvečer je princ z avtomobilom pasiral mesto Friesack na Brandenburghskem. Princ je vozil z hitrostjo 90 do 100 kilometrov na uro. Deset kilometrov od mesta popravljajo ždaj cesto. Princ je prezl svarilno tablico in vozil je v isti brzini dalje po na novo s kamenjem nasuti cesti. Pri tem je princ izgubil oblast nad avtomobilom in z vso silo zavozil v neko drevo.

Princ je bil takoj ubit, zdrobljena mu je bila lobanja in oprsje udrto. Komorni sluga Greve je odletel z avtomobilom in si je pri tem zlomil tilnik. Tudi Greve je bil takoj mrtev. Sofer si je pa zlomil eno roko.

Princevi stariši, ki so se z železnico peljali k pogrebu danskega kralja v Kodanj, so prekinili to potovanje.

Truplo ubitega princa Cumberlandskega prepelejo v Gmunden.

Se dva ponesrečena Slovencana na „Titanicu“.

Avstrijski generalni konzul v Londonu je poročal predsedstvu ministrskega sveta na Dunaju, da sta se ponesrečila na „Titanicu“ tudi avstrijska državljana Jakob Pašič iz Strekljencev, okraj Črnomelj, in pa Janko Vouk iz Jesenic, okraj Radovljica na Gorenjskem.

Polom v Pulju.

Pulj, 22. maja.

Znanega kamorista in prejšnjega voditelja občinskega stavbenega oddelka Borrija, ki si je v sedmih letih svojega službovanja pri občini zgradil hišo, vredno 40.000 K in vrhu tega prihranil svoto 144.000 K gotovega denarja, so včeraj odvedli v zapore okrožne sodnije v Rovinju. Njegovo mesto v tukajšnjih zaporih pa ni ostalo izpraznjeno, kajti takoj po odhodu Borrija so aretirali zveštega mu slugo Ignacija Marko, zidarja pri občinskem stavbnem oddelku. Marko je bil aretiran baje radi krive izpovedbe pred preiskovalnim sodnikom in sicer Borriju v prilog.

S to aretacijo je narastlo število aretirancev na 20. To število se še pomnoži najbrže v bližnjem času.

Slednjič je sodna oblast uvidela, da v taki aferi en sam sodnik absolutno ne zadostuje ter je dočelila še enega preiskovalnega sodnika okrajne sodnije v Pazinu. Sedaj bo napredovala preiskava, česar je le želeli toliko radi javnosti, kolikor v interesu okrivljenecv samih. Javnost je namreč razburjena radi te senzacijne afere in čaka nestrpnost na končni izid. Toliko se sme reči že danes, da bo ta izid pomenjal polom italijanske liberalne kamore v Pulju in hud udarec za vso italijansko oligarhijo v Istri.

Stavbo nove plinarne so morali v Verudi radi slabega materiala popolnoma demolirati in sedaj so začeli z gradbo na novo. Gradnjo vodi sedaj z Dunaja nalašč došli inženir in je upati, da bo v teku tega leta delo dogotovljeno.

Razgled po svetu.

Kako so Napoleona boleli zobje. V Londonu so pred nekaj dnevi na javni dražbi prodali neko pismo doktorja Antommarchija, ki je bil na otoku Sv. Helene Napoleonov telesni zdravnik. Iz pisma, ki ga je zdravnik pisal svojemu prijatelju, je razvidno, da se je cesar Napoleon, ki je v stoterih bitkah drzno zrl smrti v lice, grozno bal zobnih bolečin in imel velik strah pred vnetjem zob. Antommarchi poroča, da so Napoleona že dalje časa boleli zobje ter da jih je zdravil na najrazličnejše načine, predno se je odločil, da da izdreti zob, ki je povzročal bolečine. Operacija pa v resnici ni bila lahka. Ko je prišel zobozdravnik, je zmagalec pri Austerlitzu in drugod zbežal pred njim stokajoč. Pogumni doktor pa je tekkel za njim in ga ujel, na kar se je med obema razvil pravcati pretep, ker je Napoleon otepal okoli sebe, kakor obsečen, da bi se oprostil iz rok zobozdravnika. Zdravniku seveda v teh razmerah ni ničesar drugega ostalo, kot zvezati upornega pacienta ter ga položiti na tla. Po operaciji je bil cesar popolnoma brez uma. Ker je neprestano stokal, da ga zebe, so napravili ogenj v vseh pebeh, dasiravno je bilo že sredi vročega poletja. Se-le pri pogledu na plamene se je nekoliko pomiril.

Srečen dan se prerokuje tistemu, ki kupi turško srečko v korist „Slovenski Straži“ na mesečne obroke po 4 K 75 vin. in z njo zadene pri žrebanju dne 1. junija t. l. 200.000 zlatih frankov. Vsakdo pa naj hiti, da ne zamudi ugodne prilike! Opozorjamo na današnji oglas „Srečke v korist Slovenski Straži“!

Pomiloščen rusinski dijaki. Lvovsko deželno sodišče je dobilo od justičnega ministrstva uradno obvestilo, da je cesar dovolil ustavitve kazenskega postopanja proti vsem onim osebam, ki so bile dne 1. julija 1910 udeležene pri rusinskih demonstracijah na Lvovskem vseučilišču in ki še niso bile sojene. Teh obdolžev je okrog 100. Kazensko postopanje se bo tudi ustavilo proti vsem onim dijakom, ki so pobegnili v inozemstvo. Kakor znano, je nedavno cesar pomilostil vse one že obsojene rusinske dijake.

Peking—Pariz v eroplanu. Eronavtična komisija francoskega Ero-kluba je priobčila predpise za letalno tekmo Peking—Pariz, za katero je dal dnevnik „Matin“ 150.000 frankov na razpolago. Aviatiki odlete iz Pekinga dne 1. septembra 1912 ob 6. uri zjutraj. Pot je sledeča: Peking, Kiahta, Irkutsk, Tomsk, Omsk, Kazan, Nižnji-Nowgorod, Moskva, Varšava, Dunaj, Trst (med 20. in 24. oktobrom), Genova, Pariz; vsa črta je dolga 12.600 kilometrov in priglasilo se je za to gigantsko tekmo do sedaj pet eronavtov. Ako upoštevamo, da bodo morali ti moderni junaki preleteti tisoče kilometre čez nepregledne puščave, sibirske pragozde, planote in hribovja, je res treba občudovati take hladnokrvne in pogumne ljudi, ki imajo tako veliko zaupanje do svojega letalnega ptiča. Prihod v Pariz je določen na dne 1. novembra.

Misijonar Grubb pripoveduje o vražah Lengua-Luvijancev v Gran-Chaco. Sanje imajo za resnico. Nekoč pride k njemu Indijanec in mu reče, naj vendar plača tri buče, ki jih je bil ukradel z njegove njive. Grubb je seveda tajil, ker je bil nedolžen, a Indijanec je trdil, da jih je duša Grubbova ukradla. V sanjah je videl misijonarja nesti buče iz njive. O misijonarjih pravijo, da so čarovniki. Njihov čarodejec je jedel strupene korenine in mu ni nič škodilo. Grubb je storil isto, hoteč s tem dokazati, da je čarovnik goljuf. A Indijanci so rekli: To ti je lahko, saj si ti tudi čarovnik.

Roparski napad na ekspresni vlak. Iz New-Orleansa poročajo: Roparji so ustavili blizu Hattiebura new-yorški ekspresni vlak. Dva maskirana roparja sta stopila na lokomotivo ter zvezala oba strojnika. Nato sta zvezala še vlakovodjo in sprevoznike. Roparji so izjavili potnikom, da se jim ni treba bati, tudi naj se ne ustrašijo eksplozije, ki se bo v par minutah izvršila. Nato je eden roparjev razstrelil železno blagajno. Roparja sta nato oropala blagajno ter pobegnili na konjih. Oropane stvari so vredne kakih 700.000 mark.

Dva lonca starega denarja je minule dni izkopal na svoji njivi pri Rogatici v Bosni kmet Mustajbeg Hadžisanović. Denar je srebrn, poteka iz 10. in 17. stoletja in je bilo v obeh loncih 1380 novcev. Najditelj je ves denar izročil deželnemu muzeju v Sarajevu.

Zrakoplovstvo na Japonskem. Tudi Japonska si hoče nabaviti „četrto“, to je zračno armado. Do sedaj je imela le en v Franciji kupljen vodljiv balon. Sedaj pa grade velikanski vojni zrakoplov, takozvanega Togovega sistema, kakor je Zeppelinov zrakoplov. Dolg bo 180 m in meril bo 15 m v premerju. Sestero motorjev bo razvijalo 120 konjskih sil in poganjalo zrakoplov v mirnem zraku s hitrostjo 110 km na uro. V 65 km močnem protizetru se bo premikal ta zrakoplov s hitrostjo 50 km na uro in celo proti viharju 105 km bo prodiral po 8 km na uro. Njegova nosilnost bo znašala baje 42 tonelat pri 20 tonelat bencina. Ostal bo lahko čeli teden neprekinjeno v zraku. Posadka znaša 10 mož, v vojski pa še 20 mož več, ki bodo imeli nalogo, metati bombe na sovražne ladje. Ta zrakoplov bo dovršen v poletju prihodnjega leta. Tudi v aviatiki se japonski vojaki pridno vadijo in sicer na Građevnem enokrovniku, in na dvokrovnikih Wright in Farman. Zaidnjič je naročila vojna uprava še petero Wrightovih dvokrovnikov. Kadar se povrne oba v svrhu aviatičnega izveščanja v Francijo in Nemčijo odposlana častnika, se bo pričelo tudi na Japonskem z gradnjenjem lastnih eroplanov in otvorjene bodo kmalu letalne šole.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 26 Dom. Pentec. dupl. 1. cl. c. Oct. privileg. c. r. Off. ppr. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. (per tot. Oct., item) ad Prim. V. Qui sedes. M. ut in Dir. (Or. imper. non dic. per tot. Oct.) Vesp. ppr. le Compl. de Dom. (per tot. Oct.)
De S. Beda Venerab. C. E. D. et de S. Ioanne Pp. M. h. a. nihil.
27 Fer. 2. Pentec. dupl. 1. cl. c. r. oia ut ibi et heri not. In 2. Vesp. Fest. Ant ad Magnif. (quotid.) ppr.
De S. Augustino Ep. C. h. a. nihil.
28 Fer. 3. Pentec. dupl. 1. cl. c. r. oia ut ibi et Dom. Pent. not. — In 2. Vesp. Fest. com. S. Mariae Magd. de Pazzis V. (h. a. simpl.)
29 Fer. 4. Q. T. (ieiun.) de Oct. sem. c. r. oia ut ibi et Dom. Pent. not. Com. (s. L.) S. Mariae Magd. de P. in L. et M. (ut in Dir.) In 2. Vesp. Fest. com. Invent. man. dext. S. Stephani R. C. (h. a. simpl.) Ant. et Or. ppr. in P. L.), S. Mar. Magd. de P. et S. Felicis Pp. M.
30 Fer. 5. de Oct. oia. iuxta Direct
31 Fer. 6. Q. T. (ieiun.) de Oct. item.
1 Iun. Sabb. Q. T. (ieiun.) de Oct. item.
De S. Angela Meric. V. (in Brev. 31. Maii) et de Ss. Marcelliao etc. Min. h. a. nihil.
Cras prohib. omnes Missa vot. de Req., etiam praes. cadav.

Preiskava o Titanikovi katastrofi v Ameriki in v Londonu.

Izid preiskave o „Titanicovi“ nezgodi v Ameriki je za družbo White Star Line uničevalen. Preiskava je dognala, da plavajoči velikan ni bil žrtev elementarne nezgode, temveč da je 1600 sloveskih življenj zahteval rekord. Zločinska lahkomišelnost je združena z neobčutno naračavo uničila največje čudo moderne tehnike in razdrila družinsko srečo tisočim ljudem. Preiskava je dognala, da ne bi zadostovalo število rešilnih čolnov, tudi če bi bili zasedeni do zadnjega kotička, niti za rešitev polovice vseh na ladji se nahajajočih potnikov in osebja. Čolne so izpuščali v morje iz višine 25 metrov, ki je bilo k sreči ob času nezgode popolnoma mirno. Ako bi pa izpuščali čolne po deskah, bi šlo v vsak čoln 65 ali 66 oseb. Vprašanje, zakaj da niso spuščali čolnov po deskah, kakor je to običajno, je do danes še nerazjasnjeno. V preiskavi so dognali le toliko, da je ka-

pitan Smith poslal večje število mornarjev v spodnje lačnine prostore, da odpro vrata, skozi katera bi se prišli potniki do prehodnih desk. Kaj se je zgodilo s temi mornarji in zakaj je ostalo kapitanovo povelje le povelje, o tem ne ve nihče izpovedati. Mogoče je, da je odrekel se nepreizkušeni mehanizem nove ladije.

Značilno za skrb družbe je to, kar je izpovedal neki oficir pri preiskavi. Senatna komisija ga je vprašala, kaj je namen rešilnih čolnov. Oficir je odgovoril: „Rešilne čolne ima ladija zato seboj, da zadosti predpisom londonske trgovinske oblasti.“

Na „Titanicu“ tudi ni bilo zadostnega števila rešilnih pasov. Kanadski major Peuchen je pri razpravi rekel, da se je naravnost čudil, ker je videl tako malo trupel z rešilnimi pasovi, a vse polno požaljšani oficirji so vsi priznali, da je drvela ladija le za rekordom, brez vsakega ozira na varno vožnjo. Ne kapitan in ne njegov zli duh, predsednik White Star Line, Ismany, nista skrbela za dovoljno stražo, ki naj bi opazovala, kdaj se bo približala ladija ledeni gori, o kateri so bili obveščeni. Mož, ki je bil na straži, je izpovedal, da je bil brez daljnogleda. Ako bi imel daljnogled, bi bil pravčasno opozoril kapitana na pretečo nevarnost. Sramotno za to parobrodno družbo je tudi neizvežbanost moštva v vesljanju; tudi rešilni čolni so bili nezadostno opremljeni.

Pretečeni teden se je vršila tudi v Londonu preiskava o „Titanicovi“ nezgodi. V četrtek je bil zaslišan višji kurjač, Charles Hendrickson. Njegova izpoved je vzbudila splošno pozornost. Hendrickson je pripovedoval:

„Ko je zadela ladija ob ledenik, sem spal. Kar me zbudi eden izmed mojih ljudi in mi pravi: Trčili smo ob ledenik, proklete, mislim, da je konec! Hitro sem šel iz kabine. Od ene strani je drla že voda v ladijo. Na medkrovu so begali ljudje semtertje s culicami v rokah. Pripravili so rešilne čolne, kapitan je hodil gor in dol in pazil, da se je izvršilo vse v redu. Pomagal sem pripraviti čoln št. 1, ki pa pravzaprav ni bil rešilni čoln in je imel le malo pro-

stora. V čoln so stopili: dve dami, trije gospodje in dva mornarja. Na povelje oficirjev sem vstopil še jaz in štirje kurjači, ker se ni oglasil noben potnik. Potem smo odpluli v bližino ladije, kakor nam je bilo ukazano.“

Nato je pričel Hendricksona zaslišavati predsednik Rowlatp

„Ali ste ob potopu vzeli koga v čoln?“

„Ne.“

„Zakaj ne?“

„Hotel sem vesljati po nje, a me niso pustili.“

„Kdo Vam ni pustil?“

„Vsi, ki so bili v čolnu, so temu nasprotovali.“

„Kako daleč ste bili od potapljačice se ladije?“

„Približno 20 metrov.“

„Koliko veslačev je bilo v čolnu?“

„Štirje.“

„Rekli ste, da je bilo v čolnu 12 oseb, ko Vas je sprejela „Karpattia“?“

„Da.“

„Koliko je spadalo izmed teh oseb k moštvu?“

„Bilo je 5 potnikov, 2 mornarja in 3 kurjači. Izmed potnikov sta bili dve dami in trije gospodje.“

„Kdo torej ni dovolil, da bi vesljali nazaj?“

„Potniki.“

„A bilo je vendar le pet pasažirjev in sedem oseb moštva! Kaj pa so ti izjavili?“

„Nič.“

„Kdo izmed pasažirjev je branil vesljati nazaj?“

„Dame.“

„In v čoln bi lahko sprejeli še 12 oseb? To je vendar grozno! Ali veste, kako so se pasažirji pisali?“

„Eden je bil lord in se je pisal Duff-Gordon. Tudi njegova žena je bila v čolnu.“

„Kdo se je najbolj branil, da bi vesljali nazaj?“

„Gospa Gordonova, a tudi njen mož je branil. Gospa Gordonova je tako kričala, da smo bili vsi zbegani.“

„Ali ste slišali klice na pomoč?“

„Da! Videli smo ljudi, ki so plavali okoli in strašno vpili.“

„Ko je gospa Gordonova branila, da bi sprejeli še kake druge nesrečnejše, ali ji ni tedaj njen mož nič ugovarjal?“

„Ne, on ji je pritrdjeval in nas je zmerjal, ker smo hoteli obrniti čoln.“

„Torej mislite, da sta bila Gordonova vzrok, da ni čoln hitel še drugim na pomoč?“

„Da, tako je.“

„Ali je nastal kak razgovor, ali naj vzame čoln še druge ponesrečene, ali ne?“

„Ne, vsi so edini ugovarjali, ko sem hotel vesljati nazaj.“

„Torej, Vi hočete s tem reči, da ste bili čolni, ki je hotel izpolniti svojo dolžnost kot kristijan?“

„Nobeden ni bil mojega mnenja. Rjovel sem, da moremo nazaj, ali prekričali so me.“

„Kaj so rekli?“

„Da bi se potopili, če bi vesljali nazaj.“

„Lord in njegova žena sta bila med temi najglasnejša? Torej je 10 ljudi to storilo, kar sta zahtevala ta dva strahopetca?“

„Da, tako je bilo!“

„Ali Vam je kdo med pasažirjev dal denar, ko ste bili že na „Karpattiji“?“

„Da, lord Gordon pet funtov. Toliko so dobili tudi ostali mornarji in kurjači.“

„Kaj je rekel lord, ko Vam je dal denar?“

„Mudi se mi. Pozneje Vam bom dal še več. A vzemite sedaj vsak po pet funtov.“

„Ali Vam je denar že prej obljubil?“

„Takrat, ko smo zagledali „Karpattijo“.“

Po tej izpovedi je bil Hendrickson odpuščjen. Njegovi odgovori so zbudili splošno nezadovoljnost. Še več drugih mornarjev je izpovedalo stvari, ki niso le sramotne za pogum mornarjev, temveč tudi za rešence. Čoln št. V je imel še mnogo prostora. A ženske v čolnu niso pustile, da bi sprejeli one, ki so se borili okoli čolna z valovi. Veslačjem so trgale vesla iz rok, kričale so kakor besne in tako s silo dosegle, da je čoln veslal dalje, med tem ko so se potapljali drugi potniki.

V najstarejši narodni **manufakturni trgovini** se **vsled smrti** gospoda **Karola Vanič, Celje** **Narodni dom** prodaja vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širokosti, dežniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd. **po zelo znižani ceni!** Velika množina različnih **ostankov pod lastno ceno.**

Le pristna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva

voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

Steklenica 72 h.

Naročite Straža.

Hotel Trabesinger

v Celovcu
Velikovška cesta
št. 5

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

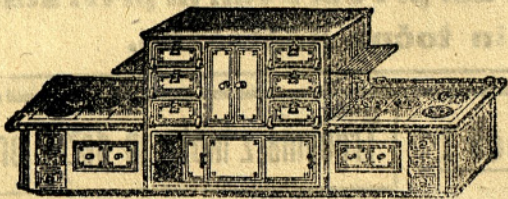
Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, zajamčeno pristna in dobra vina. Za zabavo služi kegljišče. — Po leti sedi na senčnatem vrtu.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj. 194

LEKAR NARJA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Obilno varovan.

Vsako ponarejanje, posnemanje in prodaja kakšnega drugega balzama s podobnimi znamenji se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zapirju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in izpuščanjih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stek. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry

samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 8-60 K.

Nareči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

„Straža“ je najuglednejši spodnještajerski list, torej inserirajte!

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu za obilen obisk; osobito se priporoča gosp. abiturientom in maturantom za izdelovanje modnih salonskih oblek. Zagotavljam točno in pošteno postrežbo. Cene primerne Zaloga črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA v CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

obrestuje

Hranilne vloge po 4 1/2% brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižnice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnice. Sprejema po sejnem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne dviga.

uračuje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in pojasnila dajejo vsak dan, izjemši praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure pop. Za vplačila po pošti se dajejo zastoj poštno-hranilnične položnice št. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje

na zemljišča po 5% do 5 1/2%, z amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgove pri drugih zavodih in izterjuje svojim članom njih terjatve. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le koleke.

Zdravilišče TOPLICE

na Kranjskem belokrajnska železnična postaja
Straža-Toplice.

Akratotherm 36° C; zdravi se z kopelmi in z pitjem vode; izredno uspešno proti protinu, revmatizmu, ischias, nevralgiji, raznim ženskim boleznim. Velik kopalni basen, posebne kopeli in močvirne kopeli. Jako udobno opremljene tujske, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Dobra in vredna restavracija. 184

Sezona od 1. majnika do 1. oktobra.

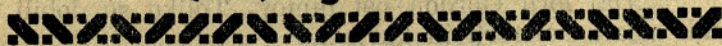
Prospekti in navodila se dobijo brezplačno pri upravitelstvu kopališča.

Liniment mazilo,

najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti
potenje nog. — Cena 3 krone (tudi v
znamkah). Pošilja franko.

Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru
Glavni trg tik rofovža. 118

Krompir, rumeni, rožni in beli, fižol,
oves, domačo deteljo, lucerno, čebul-
ček, krmilno peso, korenje, sploh vsa
vrtna in poljska semena, zanesljive
kaljivosti, najboljše vrste se dobijo v
Veletgovina s špecerijo
in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje
Graška ulica št. 22.

am se kupi vsaka množina želoda in
Istotdeteljnega semena domače detelje.

Na debelo!

Na drobno!

Priporočam

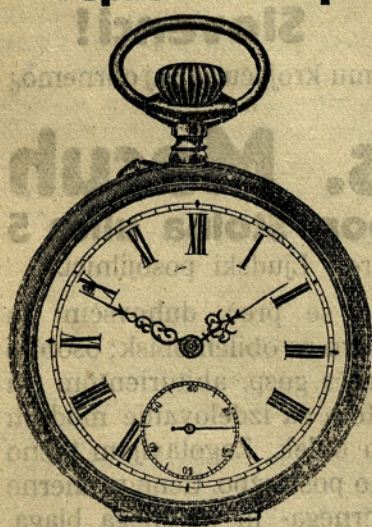
svojo veliko zalogo manufakturnega, modnega in plat-
nenega blaga, svilenе robe, kakor tudi druge vrste,
vse najnovejše. Srajce, kravate, odeje, perje, posebno
pa priporočam cenj. odjemalcem veliko isber za
sv. birmo belo in barvano blago vse po jako nizki ceni.
Se priporočam za obilen obisk

Jožef Ulaga, Maribor

Tegethofova cesta 21. 499 Solidna postrežba.

Ure za birmo!

repasirane s pismenim jamstvom:

Pristna srebrna ura K 7.—

Pristna srebr. ura ženska K 7.—

Pristna srebrna verižica K 2.—

Pristna srebrna verižica

damska K 3-40

Zlata ura . . . K 28.—

Ker sem kupil iz Švice celo
tovarniško zalogo bom prodal
repasirane ure po zelo
nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane

Urar, očalar in
zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago,
zanesljiva kaljiva vsakovrstna
semena

voščenih in drugih vrst sveč,
dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri
staroznani trdki

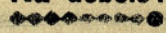
Milan Hočevar Celje
tik farne cerkve.

Prevzamem vsa dela
okoracijske, slikarske in
pleskarske stroke, katera izvr-
šujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju
Gospodska ulica 5.

Na debelo!

Veletgovina s papirjem.

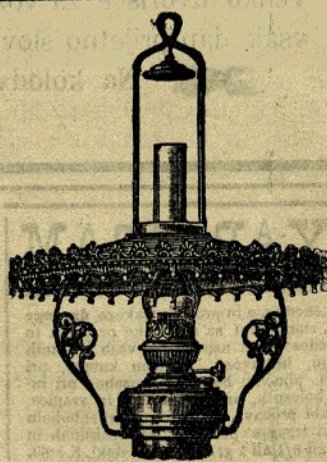
Na drobno!

Goričar & Leskovšek
Celje : Graška ulica šte. 7.

Zvezna trgovina (Goričar &
Leskovšek)
Celje, Rotovška ulica šte. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin.
Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Edina štajers. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno

Franc Strupi :: Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porce-
lanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.
Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Trgovina s specerijskim blagom

Pozor Slovenci!

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga velikanska
izbira kranj. vrvarskega blaga
kakor: štrang, užd, vrvi, vrvi
za perilo, mrež za seno in za o-
: : troške postelje itd. itd. : :
Sprejema se vse pod to stroko
spadajoča dela kakor: vrvi za zvo-
nove, dvigalnice in transimsije. : :

Ivan Ravnika
Celje
Graška cesta 21.

Glavna slovenska zaloga suhih in
oljnatih barv, čopičev, firniza in
: : lakov. : :
Zaloga nagrobnih in voščenih sveč,
: : Zaloga vseh rudniških voda. :
Priporočam sveža, deteljna, travna.
poljska, vrtna in cvetlična kaljiva
: : semena. 22

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!

Podružnica

**Ljubljanske Kreditne
Banke v Celju.**

Centrala: **Ljubljana.**

Podružnice: **Špljet, Celovec, Trst,
Sarajevo in Gorica :**

Delniški kapital: **8 milijon kron.**

Rezervni zaklad čez **K 800.000** obrestuje

**vloge na vložne
knjižice po**

od dne vloge do dne dviga.

Renf. davek plačuje banka iz svojega.

4¹/₂ 0
čistih